

до записку
[Signature]

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Корнілова Максима Володимировича
(ПІБ)

академічної групи 072-17-1
(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Аналіз та планування депозитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «Приват Банк»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доц. Крилова О.В.	80	добре	<i>[Signature]</i>
Рецензент	Шпорт О.М.		відмінно	<i>[Signature]</i>
Нормоконтролер	доц. Доценко О.Ю.	80	добре	<i>[Signature]</i>

Дніпро
2021

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)
О.В.Єрмошкіна
(прізвище, ініціали)
« » 20 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

студенту Корнілову М.В. академічної групи 072-17-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва напряму підготовки)

**На тему: «Аналіз та планування депозитного портфелю банку (на прикладі
АТ КБ «Приват Банк»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 14.05.21 р. № 264-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2021- 06.05.2021
Розділ 1	Теоретико-методичні підходи визначення та оцінки депозитних операцій	07.05.2021- 16.05.2021
Розділ 2	Аналіз депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк»	17.05.2021- 27.05.2021
Розділ 3	Шляхи вдосконалення структури депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк»	28.05.2021- 03.06.2021
ВИСНОВКИ		04.06.2021- 06.06.2021
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	07.06.2021- 10.06.2021

Завдання видано

О.В.Єрмошкіна
(підпис керівника)

Крилова О.В.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **19.04.2021 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **14.06.2021 р.**

Завдання прийнято до виконання

М.В.Корнілов
(підпис студента)

Корнілов М.В.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Корнілов М.В. – Аналіз та планування депозитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «Приват Банк»). – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2021.

Мета кваліфікаційної роботи – удосконалення інструментарію підвищення ефективності організації депозитних операцій.

У першому розділі розглянуто теоретичні підходи визначення пасивних операцій комерційного банку, розкрито підходи аналізу та оцінки ефективності депозитних операцій комерційного банку.

У другому розділі надана коротка характеристика діяльності АТ КБ «Приватбанк», проведено аналіз ефективності діяльності банку, досліджено структуру депозитного портфелю.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи проведено прогнозування структури депозитного портфелю, оцінку впливу депозитних ресурсів на формування ресурсної бази та запропоновано підходи до формування ефективної стратегії банку на ринку депозитних послуг.

Отримані результати можуть бути використані АТ КБ «Приват Банк» для підвищення прибутковості банку в процесі планування своєї діяльності в майбутніх періодах.

БАНК, ПАСИВНІ ОПЕРАЦІЇ, ДЕПОЗИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ, ОПТИМІЗАЦІЯ, ДЕПОЗИТНА СТРАТЕГІЯ.

ABSTRACT

Kornylov M.V. – Analysing and planing a portfolio (in terms of CB Privat Bank JSC). – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for the Bachelor's Degree in Specialty 072 «Finance, Banking and Insurance». – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2021.

The purpose of the qualification work is to improve the tools to increase the efficiency of deposit operations.

The first section considers theoretical approaches to determining the passive operations of a commercial bank, discloses approaches to analysis and evaluation of the effectiveness of deposit operations of a commercial bank.

The second section provides a brief description of the activities of CB Privat Bank JSC, an analysis of the efficiency of the bank, the structure of the deposit portfolio.

The third section of the qualification work forecasts the structure of the deposit portfolio, assesses the impact of deposit resources on the formation of the resource base and proposes approaches to the formation of an effective strategy of the bank in the market of deposit services.

The obtained results can be used by CB Privat Bank JSC to increase the profitability of the bank in the process of planning its activities in future periods.

BANK, PASSIVE OPERATIONS, DEPOSIT PORTFOLIO, OPTIMIZATION, DEPOSIT STRATEGY.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНКИ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	10
1.1. Пасивні операції комерційного банку: класифікація та визначення.	10
1.2. Теоретичні підходи до визначення сутності депозитних операцій та їх видів.....	15
1.3. Методичні підходи аналізу та оцінки ефективності депозитних операцій комерційного банку.....	23
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ АТ КБ «ПРИВАТ БАНК».....	31
2.1. Загальні відомості про АТ КБ «Приват Банк».....	31
2.2. Аналіз тенденцій розвитку ринку депозитних послуг в Україні.....	34
2.3. Аналіз структури та якості депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк».....	39
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ АТ КБ «ПРИВАТ БАНК».....	49
3.1. Прогнозування структури депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк»	49
3.2. Шляхи оптимізації структури депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк».....	51
3.3. Оцінка впливу депозитних ресурсів на формування ресурсної бази АТ КБ «Приват Банк».....	52
3.4. Формування ефективної стратегії банку на ринку депозитних послуг.....	56
Висновки до розділу 3.....	62
ВИСНОВКИ.....	64

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми. Забезпечення банківської діяльності необхідними обсягами депозитних коштів є одним з пріоритетних напрямів, що визначають стратегічні напрями розвитку як їхньої діяльності, так і економіки України загалом.

У банківській сфері проблема формування оптимальних за обсягами і термінами депозитних ресурсів стоїть, як правило, на першому місці, що дає можливість стверджувати про важливість депозитної політики. У цьому контексті удосконалення депозитної політики банків України має теоретичне і практичне значення.

Депозитна політика є важливою складовою стратегії банку в управлінні активами та пасивами, оскільки сприяє формуванню коштів для проведення активних операцій з метою отримання прибутку. Тому можна стверджувати, що банківський прибуток починає формуватися на етапі реалізації депозитної політики банку.

Однак значна кількість питань з удосконалення управління залученням ресурсів з депозитних джерел досі залишаються дослідженими недостатньо і потребують більш глибокого теоретичного та методичного дослідження. Значимість зазначених проблем, необхідність їх вирішення та актуальність викладених аспектів обумовили вибір теми кваліфікаційної роботи, визначили мету, завдання і напрями дослідження.

Мета і задачі кваліфікаційної роботи. Метою роботи є удосконалення інструментарію підвищення ефективності організації депозитних операцій.

Реалізація поставленої мети дослідження обумовила необхідність постановки та вирішення таких завдань:

- визначено сутність та джерела формування ресурсної бази банків;
- розкрито механізм залучення депозитних ресурсів;
- проведено фінансово-економічну оцінку діяльності АТ КБ «Приват Банк»;

- проаналізовано ефективність депозитної політики АТ КБ «Приват Банк»;
- обґрунтовані пропозиції щодо підвищення ефективності організації депозитних операцій АТ КБ «Приват Банк».

Об’єктом дослідження є процес аналізу та планування ефективності організації депозитних операцій.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи щодо механізмів управління організацією депозитних операцій.

У процесі дослідження використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні **методи дослідження**: загальнонаукові методи та емпіричні прийоми, а саме: аналіз та синтез, абстрагування; індукція, дедукція, узагальнення, діалектичний, монографічний, математико-статистичний, табличний та графічний методи.

Інформаційною базою дослідження стали Закони України, Постанови Правління НБУ, матеріали звітності НБУ, фінансова звітність АТ КБ «Приват Банк», монографії і навчальні посібники, статті періодичних видань, матеріали офіційних сайтів Інтернет.

Обробка інформації, побудова графіків, діаграм здійснювалась за допомогою ПЕОМ з використанням апарату математичних і статистичних функцій прикладного пакету MS Excel.

Практична цінність дослідження полягає у тому, що в кваліфікаційній роботі удосконалено теоретичні та прикладні аспекти підвищення ефективності організації депозитних операцій.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні результати дослідження та їхнє практичне значення доповідались на Студентській науково-практичній інтернет-конференції «Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації» 19-20 травня 2021 року. Тема доповіді: «Механізм трансфертного ціноутворення як інструмент оцінки економічної ефективності депозитної політики».

Особистий внесок. Наукові висновки та рекомендації є результатом самостійно проведеного автором дослідження щодо аналізу ефективності депозитних операцій комерційного банку.

Структура й обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Її загальний обсяг складає 68 сторінок комп'ютерного тексту, у тому числі 10 таблиць, 20 рисунків, список використаних джерел з 33 найменувань, 2 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНКИ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

1.1. Пасивні операції комерційного банку: класифікація та визначення

Згідно ст.1 Закону «Про банки і банківську діяльність» банк – це кредитна організація, яка має виключне право здійснювати в сукупності наступні банківські операції: залучення у внески грошових коштів фізичних і юридичних осіб, розміщення зазначених коштів від свого імені і за свій рахунок на умовах повернення, платності, терміновості, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб [1].

Банківська система є одним із найважливіших елементів економіки країни, оскільки, мобілізуючи тимчасово вільні кошти, перетворює їх у функціонуючий капітал. Від оптимальної ресурсної бази комерційних банків залежать такі важливі показники їх діяльності як рентабельність та ліквідність, тому проблема формування та ефективного використання ресурсної бази банків залишається актуально і вимагає подальшого дослідження.

Перед українськими комерційними банками гостро стоїть проблема розбіжності строків залучення та розміщення ресурсів, тобто не вирішене остаточно завдання забезпечення ліквідності та платоспроможності. Окрім проблеми розбіжності строків активних та пасивних операцій, на ліквідність комерційних банків впливає і такий фактор, як стабільність ресурсної бази.

Угоди, в результаті яких банки формують свої ресурси, називаються пасивними. Суть полягає в пасивних операцій за участю різних видів вкладів в ощадних і депозитних операцій, отриманні кредитів від банків, видачу різних видів цінних паперів, а також проведення інших операцій, що призвело до збільшення грошових коштів в балансі пасивів комерційних банків [2].

Формування ресурсної бази комерційних банків є одним із найважливіших завдань для забезпечення економічного зростання. Банківська система має

володіти сукупністю ресурсів достатніх як для кредитування поточних потреб суб'єктів господарської діяльності, так і для розвитку інвестиційної діяльності, формування відповідних резервів і підтримки власної ліквідності.

На рис. 1.1 наведено схему, що ілюструє види операцій банку. Всі вони є обов'язковими, тому їх називають базовими операціями банків. Усі банківські операції відображаються в активах і пасивах балансу [3-5].

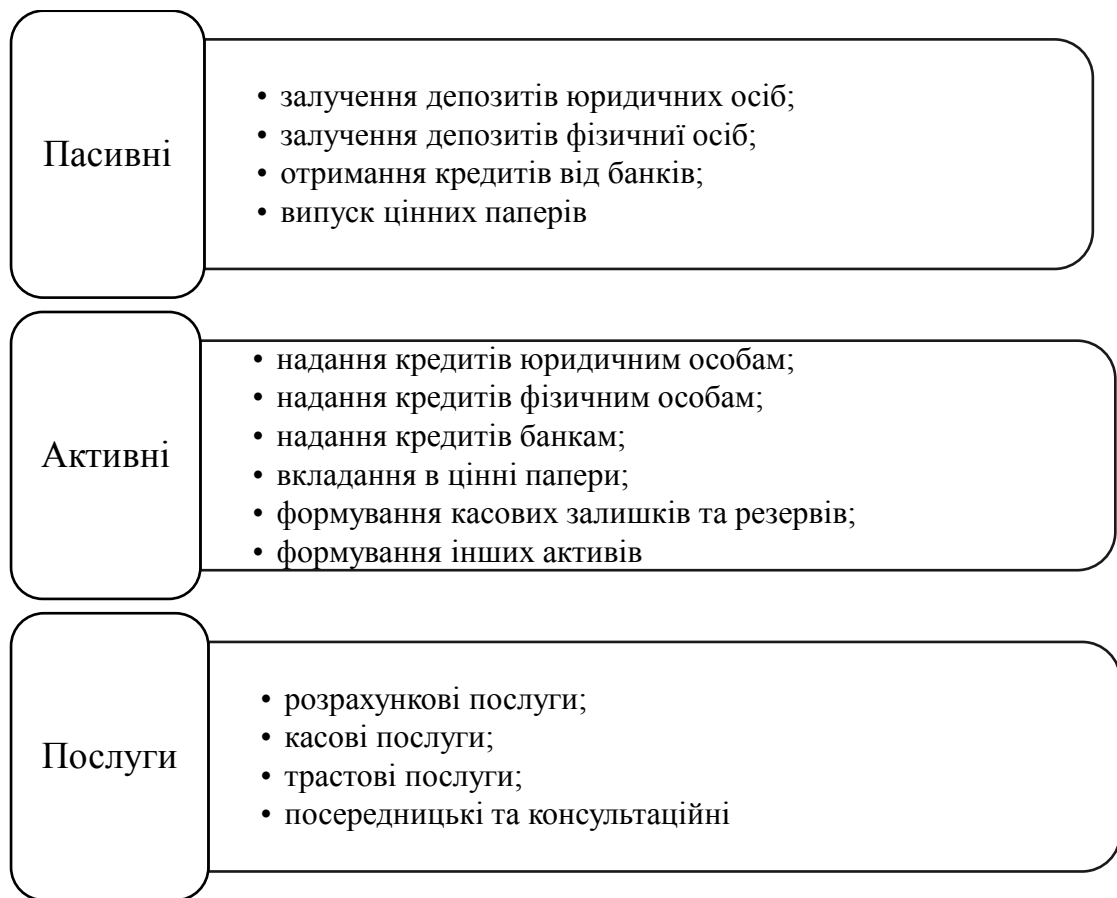

Рис. 1.1. Класифікація операцій комерційного банку

Пасивні операції комерційних банків – це операції з мобілізації ресурсів комерційного банку. За рахунок пасивних операцій формуються ресурси комерційного банку, які необхідні йому понад власний капітал для забезпечення нормальної діяльності, підтримання ліквідності на належному рівні та отримання запланованого доходу. За видами банківські ресурси поділяються на: власні, залучені, позичені операції [6].

Виділяють чотири форми пасивних операцій комерційних банків [5-7]:

- первинна емісія цінних паперів комерційного банку;
- відрахування від прибутку банку на формування або збільшення фондів;
- одержання кредитів від інших юридичних осіб;
- депозитні операції.

Пасивні операції комерційного банку – це діяльність банку по акумулюванню власних і залучених коштів з метою їх розміщення.

Призначення операцій комерційного банку полягає в наступному [8]:

- забезпечення ресурсами діяльності банку;
- формування додаткових джерел коштів для продуктивного використання в економіці;
- збільшення доходів фізичних і юридичних осіб, які отримують банківські відсотки за вкладками;
- зростання власного капіталу банку; створення резервних фондів страхування банківських операцій.

Ресурси, отримані в результаті пасивних операцій, є основою безпосередньої банківської діяльності.

До пасивних операцій належать і різні ощадні операції. Ощадні депозити служать для накопичення коштів клієнта, про що клієнту видається свідоцтво (ощадна книжка).

До пасивних операцій комерційного банку можна віднести:

- створення і збільшення власного капіталу за рахунок відрахувань від прибутку;
- емісію цінних паперів і їх розміщення на відкритому ринку;
- депозитні операції;
- міжбанківські позики на внутрішньому і зовнішньому ринку [4, 7].

Комерційні банки є насамперед підприємствами, що спеціалізуються на посередницькій діяльності, яка пов'язана, з одного боку, з купівлею вільних грошових коштів на ринку ресурсів, а з другого - їх продажем підприємствам, організаціям та населенню. За таких умов для банків є однаково важливими як операції із залучення коштів, так і з їх розміщення.

Від операцій із залучення коштів залежить розмір банківських ресурсів і, отже, масштаби діяльності комерційних банків. В свою чергу, вигідне розміщення ресурсів сприяє підвищенню дохідності та ліквідності комерційних банків, забезпечує їх економічну самостійність та стабільність.

Ресурси комерційного банку – це сукупність грошових коштів, які знаходяться у розпорядженні банку і використовуються ним для здійснення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій. Банківські ресурси з точки зору джерел утворення поділяються на власні і залучені [5, 7-9].

До власних коштів банку належать статутний капітал, резервний та інші фонди, резерви на покриття різноманітних ризиків і нерозподілений прибуток.

До залучених коштів відносяться кошти на депозитних рахунках банківських клієнтів, позики, отримані від інших банків, і кошти, отримані від інших кредиторів [8].

Головним джерелом банківських ресурсів є залучені кошти, частка яких в середньому по банківській системі України складає 80% від загальної величини ресурсів, а решта (20%) припадає на власний капітал.

Структура ресурсів окремих комерційних банків є індивідуальною і залежить від ступеня їх спеціалізації, особливостей їх діяльності, стану ринку кредитних ресурсів та інших факторів. Так, універсальні комерційні банки, які здійснюють переважно операції з короткострокового кредитування, як основний вид залучених ресурсів використовують короткотермінові депозити, а іпотечні банки, які займаються довгостроковим кредитуванням під заклад нерухомості, мобілізують кошти шляхом випуску та реалізації довгострокових зобов'язань.

Власний капітал (кошти) банку являє собою грошові кошти, внесені акціонерами (засновниками банку), а також кошти, утворені в процесі подальшої діяльності банку [5-7].

У порівнянні з підприємствами інших сфер діяльності власний капітал комерційного банку займає незначну питому вагу у сукупному капіталі, приблизно 8 - 10%, тоді як у промислових підприємствах 40 - 60%, до того ж він має інше призначення в банках, аніж в інших сферах підприємництва. Якщо в

останніх це - забезпечення платоспроможності і виконання більшості оперативних функцій підприємств та організацій, то власний капітал комерційного банку слугує перш за все для страхування інтересів вкладників і меншою мірою - для фінансового забезпечення своєї оперативної діяльності [9].

Розмір власного капіталу є важливим фактором забезпечення надійності функціонування банку і має перебувати під контролем органів, що регулюють діяльність комерційних банків.

Переважна частина ресурсів комерційного банку формується за рахунок залученого капіталу, а не власного. Так, співвідношення між власними і залученими коштами складає 1:20.

Залучений капітал (кошти) – це кредиторська заборгованість банку, що виникла внаслідок попередніх операцій і яка має бути погашена у визначений термін (рис. 1.2).

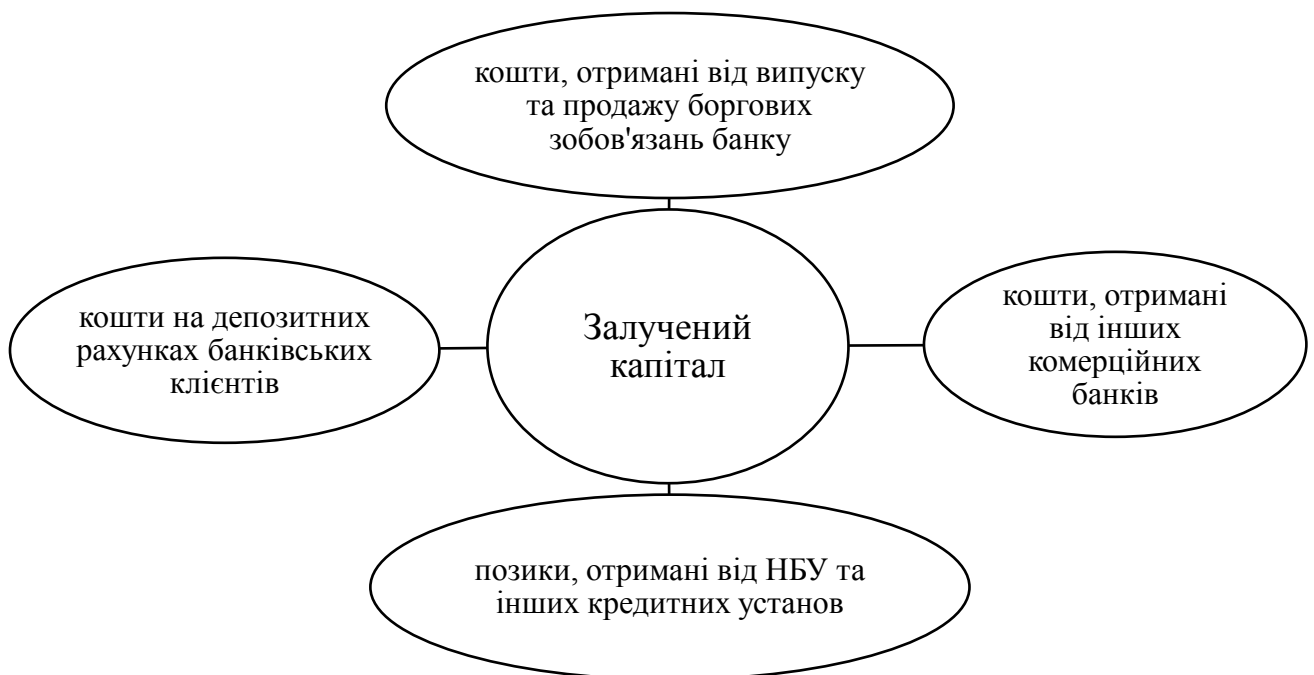

Рис. 1.2. Структура залученого капіталу банку

Комерційні банки залучають вільні грошові кошти юридичних та фізичних осіб шляхом виконання депозитних операцій, у процесі яких використовують різні види банківських рахунків. Проте, практично усі клієнтські рахунки

відносяться до депозитних. Депозитним може бути будь-який відкритий клієнту у банку рахунок, на якому зберігаються його кошти [5, 7, 10].

Таким чином, варто зазначити, що основні пасивні операції комерційного банку – депозитні. Більш детально класифікацію депозитних операцій та їх сутність розглянемо в пункті 1.2 кваліфікаційної роботи.

1.2. Теоретичні підходи до визначення сутності депозитних операцій та їх видів

Депозитні операції – це термінові і безстрокові вкладення клієнтів банку. Кошти, що зберігаються на рахунках до запитання (безстрокові вклади), призначаються для здійснення поточних платежів - готівкою або через банк за допомогою чеків, кредитних карток або акредитивів [11, 12].

Інший вид депозитних вкладів – термінові вклади (з певними термінами погашення). За цими вкладами зазвичай виплачуються більш високі відсотки, що залежать від терміну вкладу, оскільки банки можуть більш тривалий час розпоряджатися коштами вкладника і мають можливість реінвестувати їх. Найчастіше на термінові рахунки поміщаються кошти цільового призначення, наприклад суми, призначені підприємцем для купівлі обладнання через 6 місяців [11, 12].

Вклад – це грошові кошти у готівковій або безготівковій формі, у національній або іноземній валюті, що передані банку власниками, або третьою особою за дорученням та за рахунок власника для зберігання на певних умовах. Вкладні операції є основним джерелом формування залучених банківських ресурсів.

Банки залучають вільні грошові кошти шляхом виконання депозитних операцій, у процесі яких використовуються різні види банківських рахунків.

Депозити бувають до запитання і строкові. Депозити до запитання розміщуються у банку на поточному рахунку клієнта. Вони використовуються власниками для здійснення поточних розрахунків з їх господарськими

партнерами. За вимогою клієнта кошти з його поточного рахунка у будь-який час можуть вилучатися шляхом видачі готівки, виконання платіжного доручення, оплати чеків або векселів [11, 13].

Принципи організації депозитних операцій:

– депозитні операції здійснюються таким чином, щоб сприяти отриманню банківського прибутку або створювати умови для отримання прибутку в майбутньому;

– у процесі організації забезпечується різноманітність суб'єктів депозитних операцій та поєднання різних форм депозитів;

– у процесі здійснення банківських операцій забезпечується взаємозв'язок і взаємоузгодження між депозитними і кредитними операціями за термінами і сумами;

– особлива увага в процесі організації депозитних операцій приділяється строковим депозитам, які сприяють підтримці ліквідності балансу банку;

– у процесі організації депозитних операцій з метою забезпечення ліквідності діяльності банку щодо залучених коштів юридичних та фізичних осіб формуються обов'язкові резерви згідно з чинним законодавством (банки прагнуть, щоб резерви вільних коштів були мінімальними);

– прагнення розширення спектра банківських послуг, підвищення якості й культури обслуговування клієнтів, що має сприяти залученню депозитів [11, 12].

Депозити за своїм економічним значенням можуть бути як пасивними, так і активними.

Активні депозити – розміщення банківських коштів на вклади в інші банки. Депозитні операції можуть бути активними лише на міжбанківському кредитному ринку [14].

Пасивні депозити – це кошти, залучені банком [14].

Класифікація депозитів у банківській практиці наведена у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація депозитів

Класифікаційна ознака	Види депозитів за класифікаційною ознакою
За категоріями депонентів:	депозити суб'єктів господарської діяльності
	депозити фізичних осіб
	депозити банків
За способом оформлення:	іменні депозити
	депозити на пред'явника
За строками використання:	депозити до запитання
	депозити на визначений термін (строкові)
	ощадні вклади

У зв'язку з тим, що склад юридичних осіб неоднорідний, вклади також можна класифікувати залежно від форми організації, суб'єкта економічних відносин, форми власності, характеру інвестицій та інших ознак [15].

Вклади до запитання призначені для здійснення поточних розрахунків, розміщуються у комерційних банках на поточних та контокорентних рахунках і можуть бути у будь-який час частково або повністю поповнені або використані.

При відкритті поточних рахунків закладами до запитання юридичні особи укладають із банком спеціальну угоду, а фізичним особам відкривається та ведеться ощадна книжка.

У більшості банків вклади до запитання становлять найбільшу частку в структурі залучених коштів. Це найбільш дешеве джерело банківських ресурсів. Власник рахунку може в будь-який момент вилучити кошти, тому банк повинен мати завжди високоліквідні активи за рахунок зменшення частки менш ліквідних, але таких, що дають високі доходи. Тому на залишок коштів на рахунках до запитання виплачуються низькі відсотки.

Вклади до запитання є нестабільними, що обмежує можливість їх використання банком для позикових та інвестиційних операцій. В умовах відсутності (як правило) плати за депозити до запитання банки намагаються залучити клієнтів і стимулювати приріст поточних внесків за рахунок надання їм додаткових послуг та підвищення якості обслуговування. Це, зокрема,

кредитування з поточного рахунка, пільги вкладникам в одержанні кредиту, використання зручних для клієнта форм розрахунків, застосування кредитних карток, чеків, розрахунково-консультативне обслуговування тощо. До вкладів до запитання належать також кредитові залишки за контокорентним рахунком або поточним рахунком з овердрафтом [13, 15, 16].

Для покриття операційних витрат, пов'язаних з веденням поточних рахунків, банк стягує з клієнта комісійну винагороду. Комісія може утримуватися завдяки депозитному відсотку. Деякі банки не стягують комісії за ведення поточних рахунків за умови зберігання на них стабільного залишку, не нижчого від встановленого рівня.

Незважаючи на високу мобільність коштів на рахунках до запитання, є можливість визначити їх мінімальний нерухомий залишок і використати його як стабільний позичковий ресурс.

Банки зацікавлені у вкладах до запитання з двох причин:

– клієнти мають залишки грошей на рахунку і виникає можливість для банку використовувати ці залишки для короткострокового кредитування і отримання доходу;

– банк має можливість надати клієнту повний спектр банківських операцій та послуг.

Строкові вклади – це грошові кошти, розміщені у банку на суворо обумовлений термін не менше від одного місяця і можуть бути знятими після закінчення цього терміну або після попереднього повідомлення банку. Вилучення строкових вкладів відбувається шляхом переказування грошей на розрахунковий (поточний) рахунок або готівкою з каси банку [17, 18].

Строкові вклади є для банків кращим видом депозитів, оскільки вони стабільні і зручні в банківському плануванні. За ними сплачується високий депозитний відсоток, рівень якого диференціюється залежно від терміну, виду внеску, періоду повідомлення про вилучення, загальної динаміки ставок грошового ринку та інших умов. Строкові вклади є джерелом одержання прибутків їх власниками, вони оформляються угодою між вкладником і банком.

Строкові вклади не використовуються для здійснення поточних платежів. Якщо вкладник бажає змінити суму внеску - зменшити або збільшити, то він може розірвати депозитну угоду і переоформити свій строковий вклад на нових умовах. При достроковому вилученні коштів з такого депозиту власник, як правило, позбавляється передбачених угодою відсотків. У цьому випадку відсотки знижуються до рівня, передбаченого закладами до запитання.

Структура строкових вкладів зображена на рис. 1.3.

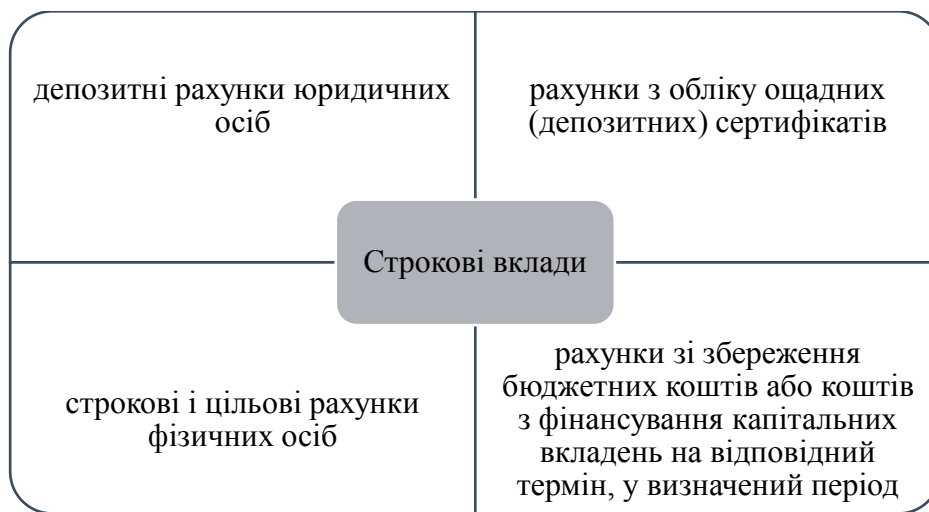

Рис. 1.3. Структура строкових вкладів

За термінами строкові вклади поділяються на:

- депозити терміном до 1 місяця;
- депозити терміном від 1 до 3 місяців;
- депозити терміном від 3 до 6 місяців;
- депозити терміном від 6 до 12 місяців;
- депозити терміном більше 1 року;
- депозитні сертифікати [15, 18].

Якщо вкладник продовжує зберігати гроші на депозитному рахунку після обумовленого терміну, він може розпоряджатися ним як поточним рахунком.

Перевагою строкових депозитних рахунків для клієнтів є отримання високого процента, а для банку – можливість використання прогнозованих ресурсів для кредитування.

Недоліком строкових депозитів для клієнтів є низька ліквідність їх і неможливість використання для розрахункових і поточних платежів, а також для отримання готівки.

Вклади коштів юридичних і фізичних осіб на депозитний рахунок банком оформляються шляхом:

- відкриття строкового депозитного рахунку з укладанням договору банківського вкладу (видачею ощадної книжки);

- видачі ощадного (депозитного) сертифіката [16, 17, 19].

Власник коштів замість відкриття депозитного рахунку може придбати ощадний (депозитний) сертифікат банківської установи на умовах, передбачених правилами їх випуску та іншими правилами.

Ощадні вклади призначені для нагромадження або розміщення грошових заощаджень. Як і строкові, вони можуть поділятися за термінами, проте їх основна відмінність полягає у можливості поновлення у будь-який момент. Основними користувачами ощадних вкладів є фізичні особи. Вилучення ощадного вкладу, як правило, повинно здійснюватися за попереднім повідомленням.

Ощадні вклади населення вигідні банку тим, що вони, як правило, мають довгостроковий характер і, відповідно, можуть бути джерелом довгострокових вкладень.

Недоліки ощадних вкладів з погляду банку:

- великі витрати банківської установи у зв'язку з виплатою підвищених відсотків і зниження таким чином маржі;

- залежність цих вкладів від різних чинників: політичних, економічних, що підвищує загрозу швидкого відпливу коштів з цих рахунків зниження ліквідності банку;

- нездатність банку відновити ці ресурси на постійній основі [18, 19].

Банки сплачують за користування грошовими коштами їх власникам відповідну плату у вигляді процентів, які встановлюються диференційовано залежно від виду вкладу, терміну зберігання, суми. Найнижчі проценти за

вкладами до запитання. Строкові та ощадні вклади характеризуються підвищеними процентами. За порядком сплати та нарахування процентів розрізняють вклади:

- з постійною або змінною процентною ставкою;
- з простими або складними процентами;
- з періодичним нарахуванням та виплатою процентів або після закінчення терміну вкладу [20].

Варто зазначити, що ефективно організована депозитна діяльність банків може стати визначним фактором їх надійності, фінансової стабільності, передумовою досягнення показників платоспроможності та ліквідності.

Слід відзначити, що депозитна діяльність банків кореляційно залежить від обраної концепції формування та реалізації депозитної політики. У свою чергу депозитна політика банку – це складне економічне явище; її суть необхідно розглядати як у широкому, так і у вузькому значеннях. У широкому – депозитну політику банку характеризують як стратегію і тактику банку при його діяльності щодо залучення ресурсів із метою повернення, а також при організації та управлінні депозитним процесом. Під депозитною політикою у вузькому значенні розуміють стратегію і тактику банку в частині організації депозитного процесу з метою забезпечення його ліквідності [17, 20].

Депозитна політика банку – це процес управління депозитними операціями, що передбачає наявність комплексу стратегічних і тактичних заходів, які здійснюють комерційні банки з метою акумулювання тимчасово вільних грошових коштів клієнтів для створення власних кредитних ресурсів. Альтернативність варіантів проведення депозитних операцій стосовно конкретних юридичних і фізичних осіб забезпечує надійність і сталість джерел формування ресурсів банку [18-20].

У процесі розробки депозитної політики необхідно враховувати економічні, соціальні та політичні цілі як складові частини управління банківською системою, орієнтовані на досягнення високого рівня розвитку економіки, а також рівень розвитку конкретного банку. Банківській установі

важливо удосконалювати управління депозитними операціями тому що це дає можливість регулювати, управляти, раціонально організовувати взаємини між банком і його клієнта- ми щодо прямого і зворотного руху коштів.

Для реалізації депозитної стратегії банку доцільно виділити такі методи:

- управління та реалізація депозитної програми шляхом корегування строків депозитних рахунків;
- управління та реалізація депозитної програми з допомогою відсоткової ставки за депозитними рахунками;
- розробка і продаж на основі депозитних операцій нових банківських продуктів;
- конкурентна цінова політика банку на ринку депозитних продуктів.

Крім того, депозитне залучення коштів залежить, в основному, від ініціативи потенційних вкладників, а не від банку. При адаптації депозитної політики до потреб клієнтів банкам слід не відкидати комплексного підходу щодо її формування та реалізації. Цей підхід відображається в розробці теоретичних основ, пріоритетних напрямів розвитку банку, а також визначенні найбільш ефективних і оптимальних для даного етапу розвитку установи тактичних прийомів і методів реалізації депозитної політики.

Тому до тактичних інструментів управління депозитними операціями варто віднести заходи поліпшення внутрішньої організації депозитної роботи банку:

- удосконалення порядку виконання депозитних угод;
- поліпшення роботи персоналу банку, який займається пасивними операціями;
- впровадження нових форм роботи з клієнтами;
- зниження ймовірності ризику та нераціональних рішень тощо.

Більш детально методичні підходи депозитної політики та оцінки ефективності депозитних операцій розглянемо в пункті 1.3 кваліфікаційної роботи.

1.3. Методичні підходи аналізу та оцінки ефективності депозитних операцій комерційного банку

В даний час значення депозитної діяльності банку зростає, оскільки вони дозволяють залучати вільні кошти населення і юридичних осіб, які є одним з основних джерел формування кредитних ресурсів для банку [20].

Проблема оцінки ефективності депозитної політики банку надзвичайно багатогранна. Найбільш важливим у ній є питання про критерії. Критерії оцінки ефективності депозитної політики банку можна визначити як раніше обрані точки або нормативи в загальній програмі діяльності банку, де проводиться визначення ефективності формування ресурсної бази.

Слід зазначити, що в сучасній практиці аналізу банківської діяльності не існує незалежних методів аналізу депозитного портфеля кредитної організації. Існують методи аналізу ресурсної бази, які самі і формують самі фінансові та кредитні установи, і в цих рамках вони можуть визначити загальну лінію аналізу портфеля депозитів з урахуванням специфіки діяльності та характеристик операцій, що проводяться кредитними установами.

Беручи до уваги різноманітність і неоднорідність типів вкладів населення і конкретних економічних відносин, які розвиваються в ході депозитних операцій, дослідження діяльності фінансово-кредитних установ в цілому та показники, що дозволяють оцінити якість позикових коштів банку, зокрема, основне місце має займати аналіз депозитного портфеля кредитної організації.

Основна цінність методології полягає в оцінці депозитного портфеля фінансово-кредитної установи, основними етапами якого є [21-23]:

1) узагальнення результатів депозитної діяльності банку і виконання розроблених планів;

2) визначення повноти функціонування депозитних фондів фінансової організації (вищевказана оцінка дозволяє редагувати певні області діяльності банку щодо усунення недоліків);

3) пошук необхідного напрямку для поліпшення якості роботи кредитної організації;

4) розробка комплексу заходів по використанню ідентифікованих додаткових резервів (поліпшення внутрішніх правил, мінімізація витрат, ризиків і підвищення рентабельності банку, підтримання ліквідності на оптимальному рівні).

На наш погляд, аналіз депозитного портфеля банку повинен проводитися з урахуванням основних характеристик депозитів і депозитних операцій в наступних напрямках:

- 1) загальний аналіз залучених ресурсів фінансово-кредитної організації;
- 2) дослідження депозитного портфеля кредитної організації для групи інвесторів;
- 3) аналіз депозитного портфеля банку за характером операцій (з контрагентами, цінними паперами, клієнтами);
- 4) дослідження депозитного портфеля кредитної організації за термінами розміщення депозитів (строкові депозити та депозити до запитання);
- 5) аналіз депозитного портфеля банку до моменту залучення грошових коштів;
- 6) дослідження депозитного портфеля кредитної організації за видами валют ;
- 7) аналіз стабілізації депозитного портфеля кредитної організації.

Передумовою для досягнення ефективності формування та використання депозитного портфеля є підтримка ліквідності на рівні, необхідному для банку, широке використання всієї депозитної бази і досягнення високого рівня рентабельності, тобто прибутку за депозитними ресурсів. Очевидно, що висновок про ефективність використання депозитних ресурсів заснований на розрахунку показників ефективності використання та прибутковості депозитних ресурсів, коефіцієнта трансформації [23].

Для того, аби отримати остаточне уявлення про ефективне використання депозитних коштів, необхідно розрахувати ці показники на кілька звітних дат, а потім порівняти отримані значення з даними інших кредитних організацій.

Аналіз літературних джерел [21-25] щодо методичних підходів аналізу депозитних операцій банку показав, що на сьогодні не існує комплексних методів аналізу депозитних транзакцій.

Тому, підсумовуючи зазначене вище, пропонуємо комплексну методологію оцінки депозитних операцій банку, яка дозволяє вивчити ефективність використання коштів у депозитах на основі системи індикаторів і факторних моделей і визначити резерви для підвищення ефективності економічної діяльності банку.

Враховуючи наведені вище аргументи, для аналізу банківських депозитних операцій пропонується застосовувати наступні основні кроки.

На першому етапі аналізу необхідно вивчити склад, структуру і динаміку залишків коштів в депозитах, їх надходження і вибуття [21, 23].

На другому етапі аналізу оцінюється рух коштів в депозитах на основі показників, представлених в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Методика розрахунку показників руху грошових коштів в депозитах банку

Показник	Методика розрахунку	Економічна інтерпретація
1	2	3
Коефіцієнт осідання коштів, що надійшли, на вкладних рахунках	Відношення різниці між залишками коштів у внесках на кінець і початок звітного періоду до обороту з їх надходження	Характеризує суму приросту залишку коштів у внесках на одну гривню їх надходження
Коефіцієнт припливу коштів у внески	Відношення різниці між залишками коштів у внесках на кінець і початок звітного періоду до залишку коштів у внесках на початок звітного періоду	Характеризує суму припливу вкладів на одну гривню залишків грошових коштів на вкладних рахунках на початок звітного періоду

Продовження табл. 1.2

1	2	3
Середній термін зберігання вкладеної гривні	Відношення середніх залишків коштів у внесках до одноденного обороту з їх вибуття	Характеризує середній термін зберігання коштів у внесках в банку

Метою аналізу депозитних операцій банку є обґрунтування оптимальних стратегічних управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності використання коштів у депозитах населення.

Вивчення розглянутих показників в динаміці має доповнюватися факторний аналіз, який дозволяє нам оцінити причини їх зміни і визначити резерви для їх оптимізації [24].

На третьому етапі аналізу депозитних операцій банку необхідно вивчити вплив факторів на зміну суми процентних витрат на депозитні операції банку, оскільки залучення коштів на депозити пов'язане з виплатою відсотків вкладникам [24, 25].

Модель оцінки процентних витрат за депозитними операціями можна розширити і представити таким чином:

$$P = \frac{P_c * D * C_T}{100} \quad (1.1)$$

де P – відсоткові витрати по вкладним операціям;

P_c – середні залишки залучених коштів банку;

D – частка вкладів у загальній сумі залучених коштів банку;

C_T – процентна ставка за вкладами.

На четвертому етапі аналізу депозитного портфеля банку необхідно оцінити ефективність використання коштів у депозитах. Оскільки основним завданням залучення ресурсів на депозити є їх подальше використання банком як кредит, тому для оцінки ефективності депозитних операцій в першу чергу

необхідно порівняти суму залучених депозитів і суму коштів, наданих у вигляді кредиту для юридичних і фізичних осіб [25].

В економічній літературі основним показником є коефіцієнт ефективності використання позикових коштів, який визначається як відношення суми коштів, отриманих до депозитів, до суми виданих банком кредитів і розрахованих за формулою:

$$K_{\text{еф}} = \frac{BK}{KP} \quad (1.2)$$

де BK – сума залучених коштів на вкладні рахунки банку;
 KP – сума кредитів, виданих банком.

Цей показник характеризує суму коштів в депозити на один рубль, виданих у формі позики.

Ефективність депозитних операцій характеризують два показники оборненості вкладів: кількість оборотів депозитної гривні і тривалість одного обороту депозитів за період (термін зберігання депозитної гривні) [25]. Число оборотів, які здійснять депозити, дорівнюватиме:

$$n = \frac{OB_{\text{д}}}{D} \quad (1.3)$$

де $OB_{\text{д}}$ – оборот з видачі депозитів (сума виданих депозитів за період).

Число оборотів депозитів показує, скільки раз оберталися кошти вкладників за період, і є прямою характеристикою оборотності депозитів [24, 25].

Чим більше оборотів депозити здійснюють за певний період, тим ефективніше їх використання. Середній термін зберігання депозитів за рік визначимо за формулою:

$$T = \frac{D}{\frac{OB_{\text{д}}}{n}} \quad (1.4)$$

де T – термін зберігання депозитів.

Цей показник характеризує середню тривалість (в днях або роках) одного обороту депозитів і є зворотною характеристикою швидкості обігу депозитів.

Метод аналізу депозитних операцій тісно пов'язаний з методологією аналізу депозитної політики банку (табл. 1.3) [21, 23-25].

Таблиця 1.3

Оцінка ефективності депозитних операцій банку

Показник	Методика розрахунку	Економічна інтерпретація
Показник ефективності використання залучених коштів	Відношення залучених коштів до кредитних вкладень банку	Коефіцієнт показує в якій мірі залучені кошти використовуються як кредитні ресурси
Показник ефективності використання зобов'язань	Відношення суми залучених коштів банку до кредитних вкладень банку	Дане співвідношення показує, скільки припадає залучених коштів банку на 1 грн. кредитних вкладень. Якщо співвідношення більше одиниці, це говорить про те, що залучені і позикові кошти використовуються недостатньо ефективно, оскільки банк проводить недостатньо активну кредитну політику
Співвідношення зобов'язань ризикових активів	Відношення суми залучених та запозичених коштів до дохідних активів	Дане співвідношення показує, яка сума зобов'язань банку припадає на 1 грн. ризикових активів
Коефіцієнт розміщення платних засобів	Відношення залучених коштів до дохідних активів	Визначає частку платних залучених ресурсів, що спрямовуються в дохідні (платні) операції.
Рентабельність використання залучених коштів	Відношення прибутку до залучених коштів	Характеризує суму чистого доходу по вкладним операціям на одну гривню залучених вкладів

Тільки зосередившись на підвищенні якості банківських послуг і розширенні продуктової лінійки на основі вдосконалення банківських і інформаційних технологій і технічного обладнання, банк може вийти на

наступний якісно новий рівень розвитку відповідно до вимог міжнародних стандартів, Для отримання достатнього рівня рентабельності, ліквідності та мінімізації ризиків розвитку банку.

Таким чином, вищевказана методологія включає в себе не тільки аналіз складу, структури та динаміки депозитних операцій, але і розрахунок, а також аналіз показників, що характеризують ефективність проведення депозитних операцій банком.

У свою чергу, результати такого аналізу будуть швидко і правильно приймати економічно обґрунтовані управлінські рішення, від яких залежить результат роботи банку.

На думку більшості економістів, оцінка ефективності депозитного портфеля фінансово-кредитної організації повинна ґрунтуватися на порівнянні процентних доходів за кредитними операціями та процентних витрат за депозитними операціям [21, 23-25].

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що вище термін залучення ресурсів і нижча ймовірність їх дострокового відкликання власником, тим ресурси є більш якісними. Тому при плануванні діяльності банку в сфері залучення та управління ресурсами важливо вміти прогнозувати кількісні показники, що характеризують дані операції. Прогнозування вартості ресурсів дозволяє сформулювати банку політику управління процентними ставками в сфері залучення ресурсів.

Висновки до розділу 1

Банківська система мобілізує тимчасово вільні кошти, перетворює їх у функціонуючий капітал. Банківська система має володіти сукупністю ресурсів достатніх водночас для кредитування поточних потреб суб'єктів господарської діяльності та для розвитку інвестиційної діяльності. Для банків є однаково важливими як операції із залучення коштів, так і з їх розміщення.

Ресурси комерційного банку – це сукупність грошових коштів, які знаходяться у розпорядженні банку і використовуються ним для здійснення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій.

Головним джерелом банківських ресурсів є залучені кошти, тобто депозити. Депозити бувають до запитання і строкові. Депозити до запитання розміщуються у банку на поточному рахунку клієнта. Банки сплачують за користування грошовими коштами їх власникам відповідну плату у вигляді процентів. Найнижчі проценти закладами до запитання. Строкові та ощадні вклади характеризуються підвищеними процентами.

У процесі розробки депозитної політики необхідно враховувати економічні, соціальні та політичні цілі як складові частини управління банківською системою, орієнтовані на досягнення високого рівня розвитку економіки, а також рівень розвитку конкретного банку.

Успішне функціонування механізму депозитної політики залежить від того, наскільки забезпечується єдність інтересів банків та їх клієнтів. Основними фундаментальними напрямками депозитної політики банку є забезпечення умов для задоволення потреб клієнтів в депозитних послугах та отримання прибутку за рахунок вкладення цих коштів в активні операції при забезпеченні нормального рівня ліквідності балансу та мінімізації ризиків за здійснюваними депозитними операціями.

Визначення ефективності депозитної політики має проводитися таким чином, щоб можна було передбачити можливі відхилення від нормативів раніше, ніж вони дійсно відбудуться, і вжити відповідних заходів для їх попередження.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Загальні відомості про АТ КБ «Приват Банк»

Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк» - один з найбільших банків України, що динамічно розвивається. Він займає лідируючі позиції банківського рейтингу країни, входить в групу найбільших.

АТ КБ «Приватбанк», заснований у 1992 році, є універсальним міжрегіональним банком України, який орієнтований на інтереси клієнтів усіх форм власності і на підставі Ліцензії Національного банку України №22 від 04.12.2001 року надає повний спектр якісних послуг по всіх сегментах фінансового ринку з обслуговування корпоративних та індивідуальних клієнтів відповідно до міжнародних стандартів.

Ключовими факторами позиціонування АТ КБ «Приватбанк» на ринку банківських послуг є:

- універсальність;
- диференціація та якість послуг, що надаються;
- репутація банку;
- формування стійких фінансових показників; впровадження нових банківських продуктів та ін.

АТ КБ «Приватбанк» – найбільший банк України, який орієнтований перш за все на платіжні операції для населення і юридичних осіб усіх організаційно-правових форм.

Запроваджуючи нові види банківських послуг та постійно вдосконалюючи комплекс банківського обслуговування, на сьогодні банк обслуговує 334 тисяч корпоративних клієнтів та приватних підприємців і понад 12,5 мільйонів рахунків фізичних осіб. Установи банку обслуговують багато вітчизняних підприємств та організацій. Серед них особливе місце посідають такі поважні клієнти, як Пенсійний фонд України, НАЕК «Енергоатом», ДП «Енергоринок»,

ВАТ «Укртелеком». Все це слід сприймати як вияв високої довіри до банку і до політики, яку він проводить у взаємовідносинах з клієнтами.

На сьогоднішній день банк пропонує громадянам України понад 150 видів найсучасніших послуг, серед яких поточні, вкладні операції, карткові продукти, різноманітні програми споживчого кредитування, які здійснюються в партнерстві з провідними вітчизняними торговими, ріелтерськими компаніями та автовиробниками.

Функціонування банку забезпечує гнучка організаційна структура управління, яка обумовлена тим, що АТ КБ «ПриватБанк» є міжрегіональним універсальним та системним банком із розгалуженою мережею філій та відділень по всій території України та за її межами. Організаційна структура управління банку є однією з найбільш прогресивних як серед банків України, так і банків Східної Європи.

Розподіл функцій між органами управління Банку забезпечує ефективну систему управління та внутрішнього контролю. Органами управління Банку є:

- Акціонер або Вищий орган Банку сприяє реалізації та забезпечує захист прав та законних інтересів акціонера;
- Наглядова рада Банку. Наглядова рада забезпечує стратегічне керівництво діяльністю Банку, контроль за діяльністю Правління Банку та захист прав акціонера. Ефективне управління передбачає систему звітності Наглядової ради перед Вищим органом;
- Правління Банку. Правління здійснює керівництво поточною діяльністю Банку і підзвітне Наглядовій раді та Вищому органу.

Наглядова рада може утворювати постійні чи тимчасові комітети з числа її членів для попереднього вивчення і підготовки до розгляду на засіданні питань, що належать до компетенції Наглядової ради.

Постійно діючими комітетами Наглядової ради є:

- Комітет з питань аудиту;
- Комітет з питань ризиків;
- Комітет з питань корпоративного управління, винагород та призначень;

- Комітет з питань технологій, даних та інновацій;
- Комітет з питань стратегії і трансформації. Порядок утворення та діяльності комітетів Наглядової ради, вимоги до їх членів, а також перелік питань, які підлягають розгляду комітетами Наглядової ради, визначені Статутом Банку, Положенням про Наглядову раду, а також Положеннями про відповідні комітети Наглядової ради Банку.

В 2020 році було продовжено вдосконалення організаційної структури банку згідно з затвердженою Стратегією розвитку банку. Була змінена внутрішня організаційна структура в окремих підрозділах (Напрямок фінансового моніторингу, Напрямок маркетингу тощо).

Банк веде свою діяльність по наступних операційних сегментах:

- робота з приватними клієнтами;
- обслуговування корпоративних клієнтів;
- інвестиційна діяльність;
- міжбанківський сегмент.

Банком постійно реалізовується клієнт орієнтований підхід, мета якого підвищити якість обслуговування, збільшити обсяг продаж, зокрема, обсяг продаж на одного клієнта, а також розширити клієнтську базу по кожному з сегментів.

На сьогодні банк пропонує клієнтам понад 150 видів найсучасніших послуг, серед яких ведення поточних рахунків, вкладні операції, карткові продукти, різноманітні перекази, операції з іноземною валютою, програми з кредитування, які здійснюються в партнерстві з провідними вітчизняними та зарубіжними компаніями.

Корпоративні клієнти усіх форм власності – динамічний сегмент. Для цього сегменту банком запропоновано багато різноманітних послуг: ведення поточних рахунків, прийом депозитів, послуги з кредитування, операції з іноземною валютою, інкасаторські послуги та багато інших операцій.

Інвестиційна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» орієнтована на операції з цінними паперами.

Банк займається купівлею-продажем цінних паперів, здійснює операції з їх продажу із зворотним викупом, викупляє цінні папери у фізичних осіб та консолідує пакети цінних паперів, укладає операції з державних цінних паперів. Банк також здійснює управління активами, тобто проводить операції з коштами інвестора на користь останнього з метою отримання прибутку, збільшення ліквідності та доходності цінних паперів клієнтів.

АТ КБ «ПриватБанк» є одним із найбільших операторів міжбанківського ринку України, встановлює кореспондентські відносини з відкриттям і без відкриття кореспондентських рахунків (проведення документарних операцій, операцій з торгового фінансування, казначейські операції).

2.2. Аналіз тенденцій розвитку ринку депозитних послуг в Україні

Ринок депозитних послуг – це сукупність економічних відносин, що виникають між фінансовими установами та фізичними і юридичними особами, у межах окремих країн і світового господарства, щодо залучення грошових коштів у готівковій або безготівковій формі, у національній або іноземній валюті та банківських металах на договірних засадах на визначений строк або без зазначення такого строку за певну плату на рахунки у фінансових установах [26].

На основі аналізу даних, представлених на офіційному сайті [27], у табл. 2.1 представлено дані депозитів резидентів у розрізі видів валют за 2010-2020 рр.

Таблиця 2.1

Дані щодо депозитів резидентів у розрізі видів валют 2010-2020 рр.

Рік	Усього, млн. грн.	У національній валюті		В іноземній валюті	
		млн. грн	%	млн. грн	%
1	2	3	4	5	6
2010	416 650	239 302	57,43	177 348	42,57
2011	491 756	280 440	57,03	211 316	42,97
2012	572 342	320 268	55,96	252 074	44,04
2013	669 974	421 754	62,95	248 220	37,05
2014	675 093	365 454	54,13	309 638	45,87
2015	716 728	391 911	54,68	324 817	45,32

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6
2016	793 475	426 418	53,74	367 056	46,26
2017	898 844	490 971	54,62	407 872	45,38
2018	932 967	540 683	57,95	392 284	42,05
2019	1 071 666	642 711	59,97	428 955	40,03
2020	1 348 130	840 189	62,32	507 941	37,68

Графічно відображена динаміка обсягів депозитів України за останні 10 років на рис. 2.2.

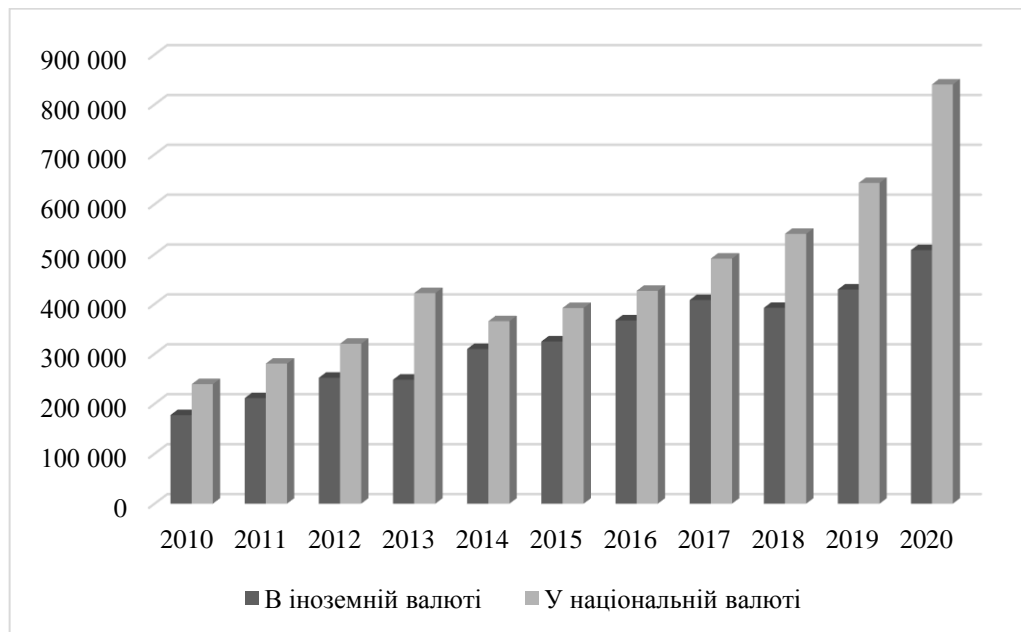

Рис. 2.1. Динаміка обсягів депозитів України у розрізі валют, 2010-2020 рр.

Загалом, можна констатувати, що обсяг депозитів протягом останніх 10 років мав тенденцію до зростання з деякими коливаннями. Варто зазначити, що у 2014 р. простежується зменшення обсягів депозитних вкладень в національній валюті, що можна пояснити політичною кризою та початком воєнних дій на сході країни та, як результат, зниженням довіри до банківської системи та держави в цілому. В цілому обсяг депозитного портфеля за останні 10 років збільшився на 931 млн. грн або на 223%. Варто зазначити, що за останні 3 роки простежується значне збільшення обсягу депозитів в національній валюті (15% у 2019 році та майже 25% у 2020 р. порівняно з попередніми роками). Таку ситуацію можна пояснити налагодженням політичної та економічної ситуації в країні та стабілізацією довіри громадян до банківського сектору.

На рис. 2.3 представлено динаміку зміни долі депозитів в національній та іноземній валюті в структурі депозитних портфельів банків за 2010-2020 рр.

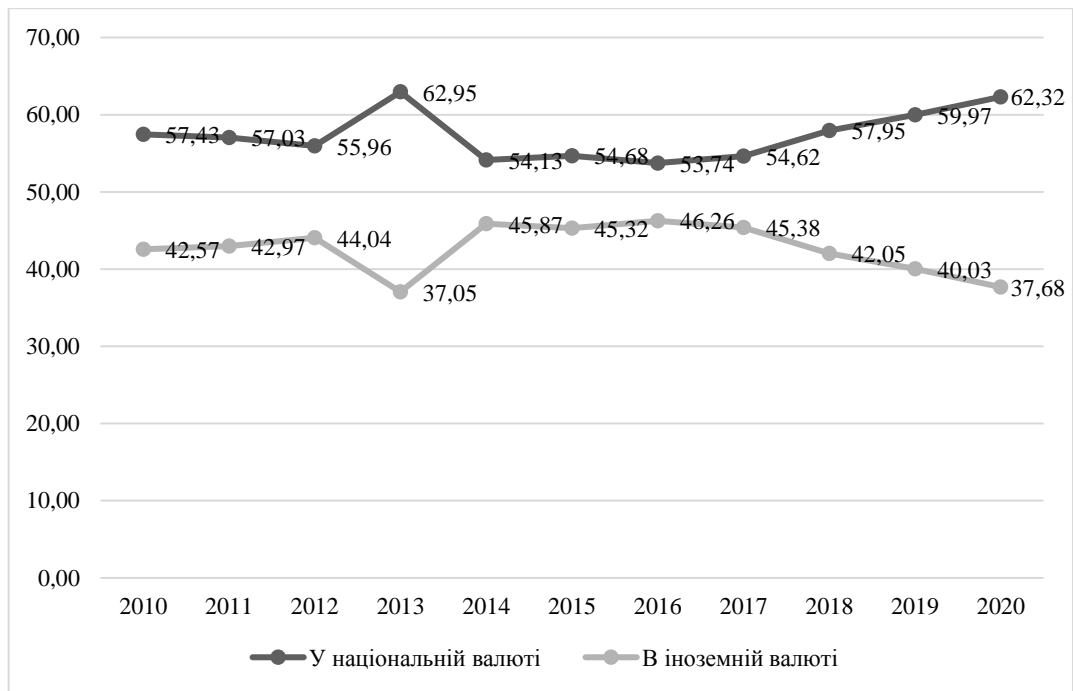

Рис. 2.3. Зміна структури депозитного портфелю банків за 2010-2020 рр.

Протягом досліджуваного періоду обсяги депозитів у національній валюті мали тенденцію до зростання. В середньому доля депозитів в національній валюті в депозитному портфелі банків України складає 54-58%.

Різке зростання долі депозитів в національній валюті в структурі депозитного портфелю було у 2013 р. Як видно з рис. 2.3, обсяг депозитів в національній валюті становив близько 63%, тоді як обсяг депозитів в іноземній валюті скоротився до 37%. Також збільшення долі депозитів в національній валюті простежується останні 2 роки (2019 та 2020 р.). Наразі доля депозитів в національній валюті складає 62%.

У табл. 2.2 наведено дані щодо депозитів резидентів у розрізі строків погашення за останні 10 років [27].

Таблиця 2.2

Дані щодо депозитів резидентів у розрізі строків погашення 2010-2020 рр.

Рік	Усього, млн. грн.	Строк погашення			
		На вимогу	До 1 року	Від 1 року до 2 років	Більше 2 років
2010	416 650	119 793	135 357	60 425	19 378
2011	491 756	152 477	133 499	106 718	23 956
2012	572 342	174 959	153 983	132 907	29 907
2013	669 974	185 314	187 948	163 861	35 219
2014	675 093	205 565	188 831	249 362	26 216
2015	716 728	250 153	210 442	186 535	27 963
2016	793 475	305 383	271 454	120 055	19 836
2017	898 844	364 547	271 849	148 497	8 581
2018	932 967	419 126	293 337	151 485	34 896
2019	1 071 666	456 467	322 065	125 571	28 863
2020	1 348 130	805 964	395 726	129 862	16 578

Для того, аби провести якісний аналіз структури депозитів за критерієм строку, ми розрахувати долю кожного виду депозитів за строком погашення (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Структура депозитів резидентів у розрізі строків погашення 2010-2020 рр.

Рік	Строк погашення			
	На вимогу	До 1 року	Від 1 року до 2 років	Більше 2 років
2010	28,75	32,49	14,50	4,65
2011	31,01	27,15	21,70	4,87
2012	30,57	26,90	23,22	5,23
2013	27,66	28,05	24,46	5,26
2014	30,45	27,97	36,94	3,88
2015	34,90	29,36	26,03	3,90
2016	38,49	34,21	15,13	2,50
2017	40,56	30,24	16,52	0,95
2018	44,92	31,44	16,24	3,74
2019	42,59	30,05	11,72	2,69
2020	59,78	29,35	9,63	1,23

Як видно з даних табл. 2.3 найбільшу долю в структурі депозитів за строком погашення займають депозити на вимогу (від 30% у 2012 р. до 60% у 2020 р) та депозити до 1 року (від 27% у 2012 р. до 34% у 2016 р.). Депозити ж зі

строком погашення більше 2-х років займають найменшу долю в структурі депозитів (максимум 5%). Така тенденція може бути пояснена тим, що населення не довіряє свої кошти на довгий строк та надає перевагу депозитам до 1 року та до запитання.

На рис. 2.4 графічно відображена динаміка обсягів депозитів на вимогу, строком до 1 року, від 1 року до 2 років та більше 2 років за останні 10 років.

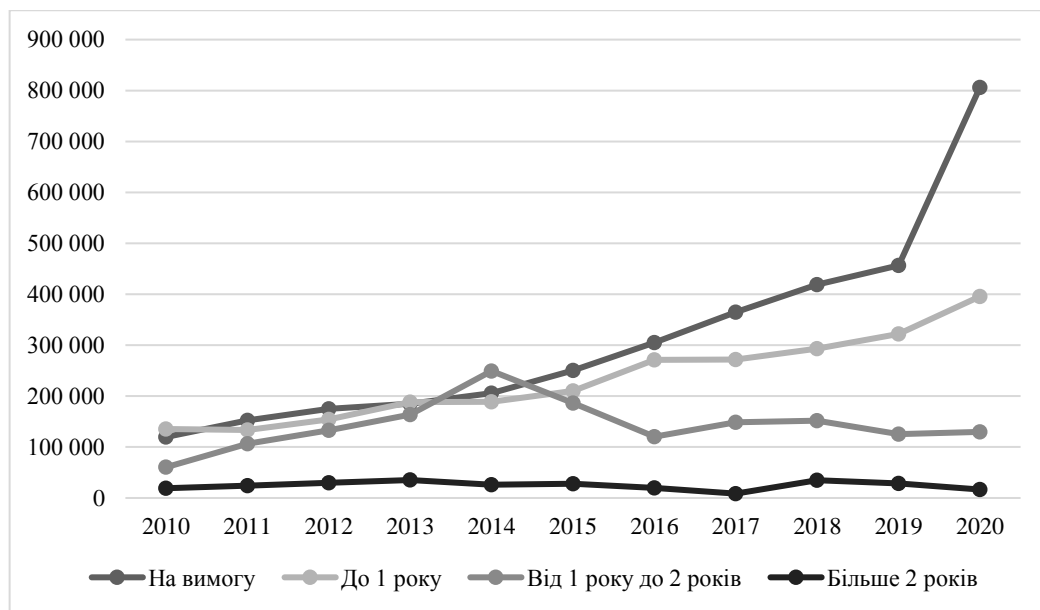

Рис. 2.4. Динаміка обсягів депозитів на вимогу строком до 1 року, від 1 року до 2 років та більше 2 років за 2010-2020 рр.

Як видно з графіку обсяги коштів на вимогу та строком до 1 року загалом мали тенденцію до зростання. Обсяги коштів до запитання зазнали найзначніших коливань у 2014 році, коли зростання мало найбільше значення за 10 років – на 22% порівняно з попереднім роком. Обсяги коштів строком погашення до 1 року у 2013 та 2015 роках майже не змінили свого значення порівняно з попереднім роком.

2.3. Аналіз структури та якості депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк»

Залучені кошти – найбільша частина зобов'язань банку. Це основне джерело формування ресурсів банку, які спрямовуються на проведення активних операцій.

До залучених коштів банку належать залишки коштів на поточних, бюджетних рахунках клієнтів, депозитні вклади фізичних та юридичних осіб, вклади до запитання, залишки на пластикових картах, кредиторська заборгованість тощо. У банківській практиці залучені кошти називають депозитними зобов'язаннями [20].

На рис. 2.5, 2.6 та 2.7 показана структура зобов'язань АТ КБ «Приват Банк» за кожен рік аналізованого періоду.

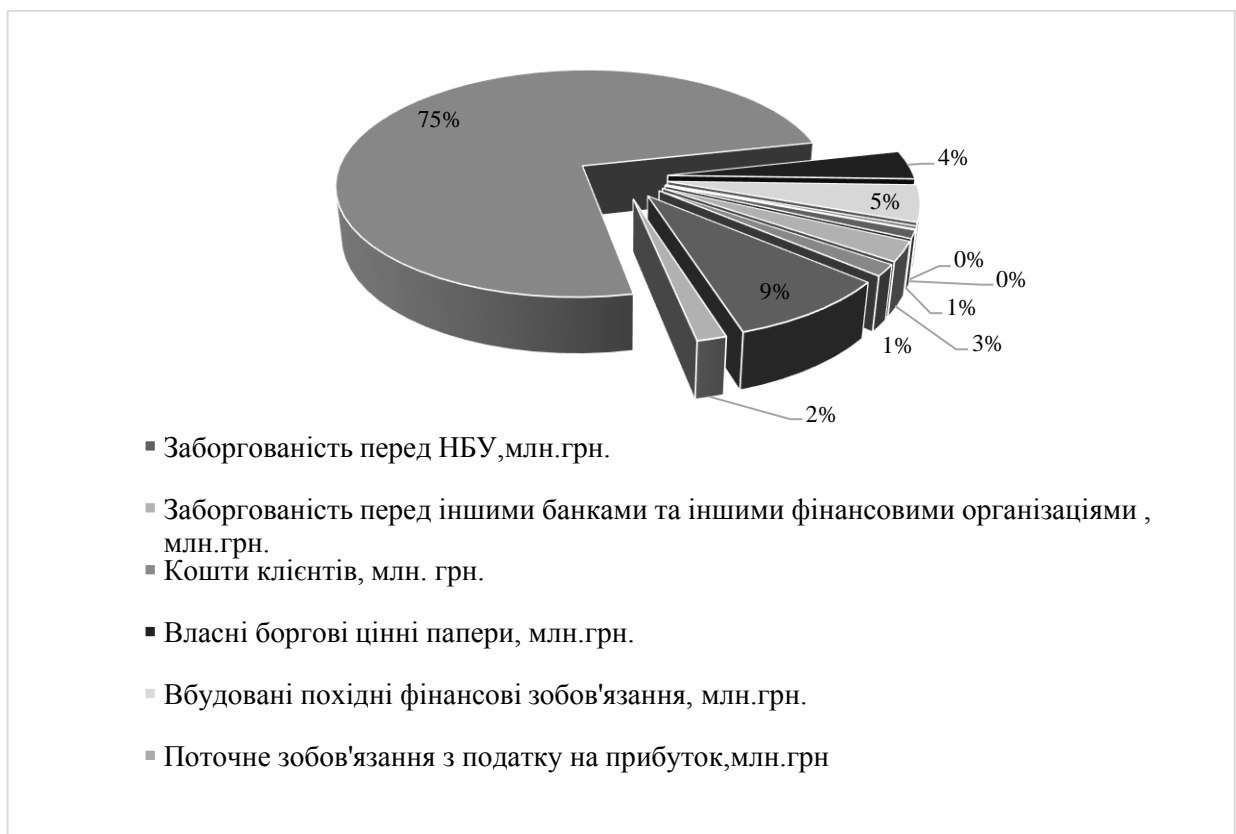

Рис. 2.5. Структура зобов'язань АТ КБ «Приват банк» за 2018 р.

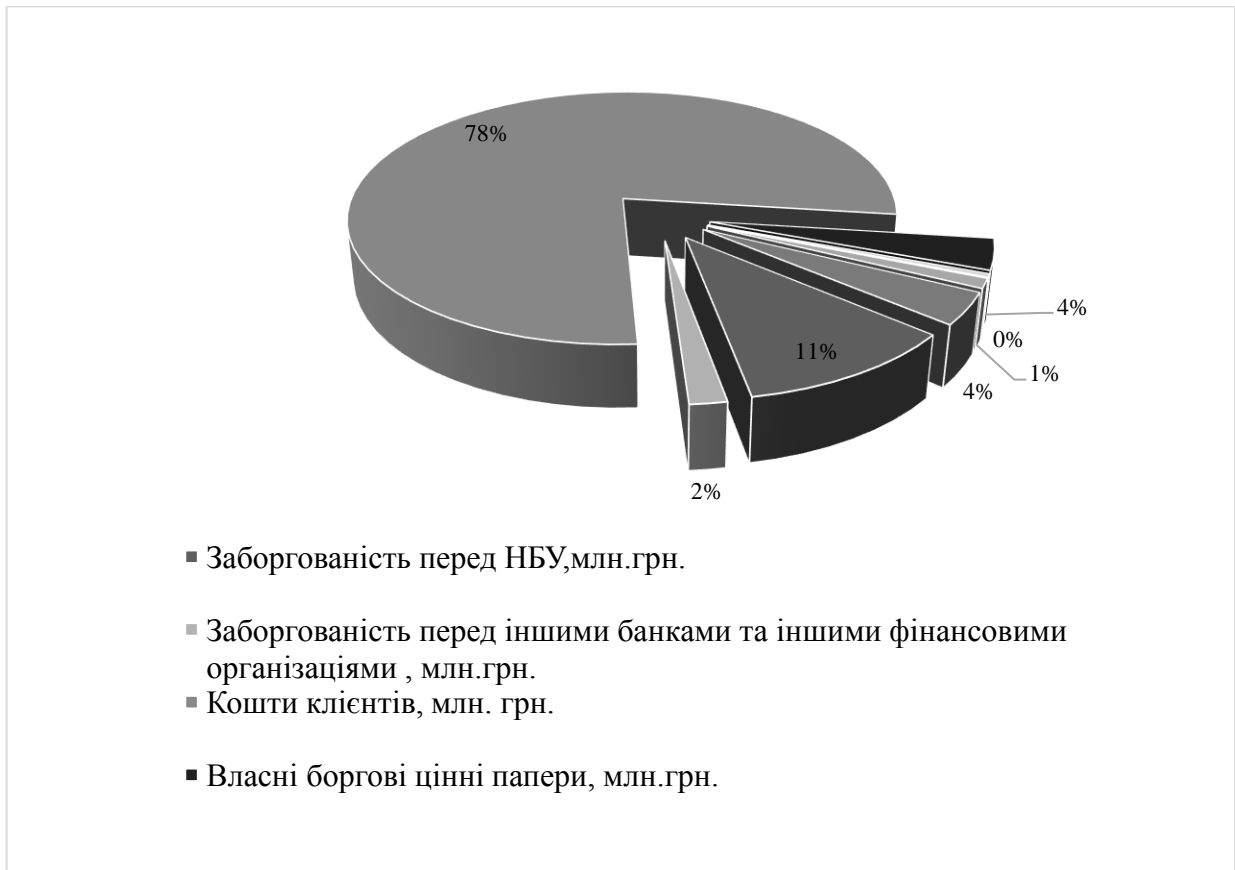

Рис. 2.6. Структура зобов'язань АТ КБ «Приват банк» за 2019 р.

Рис. 2.7. Структура зобов'язань АТ КБ «Приват банк» за 2020 р.

Як видно з наведених рисунків, впродовж 2018-2020 рр. найбільшу частку зобов'язань мали кошти клієнтів, тобто основним залученим ресурсом АТ КБ «Приват Банк» є гроші вкладників.

На рис. 2.8 зображена динаміка зміни обсягів коштів клієнтів АТ КБ «Приват Банк» в період 2018-2020 р.

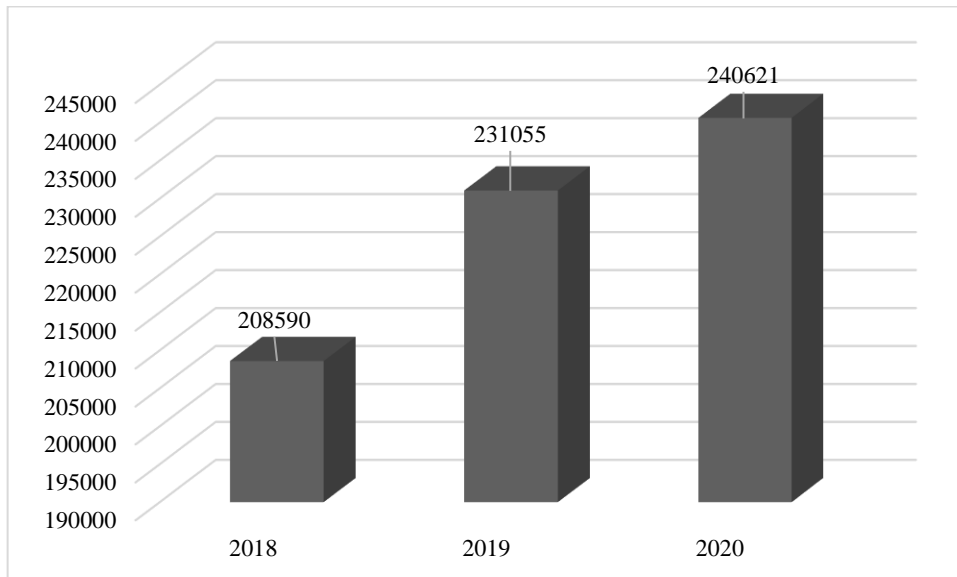

Рис. 2.8. Динаміка зміни обсягів коштів клієнтів АТ КБ «Приват Банк» за 2018-2020 рр.

Як видно з наведеного рисунку, за період, що аналізується, депозитний портфель банку має тенденцію до збільшення. В період з 2018 р. по 2020 р. депозитний портфель виріс на 15% (на 32 млн. грн.).

Станом на 1 січня 2020 р. до строкових депозитів юридичних та фізичних осіб включено 6 811 мільйонів гривень та 95 мільйонів гривень, відповідно (на 1 січня 2019 р.: 7 963 мільйонів гривень та 111 мільйонів гривень), та до поточних рахунків юридичних та фізичних осіб включено 248 мільйонів гривень та 26 мільйонів гривень, відповідно (на 1 січня 2019 р.: 291 мільйонів гривень та 31 мільйонів гривень) коштів клієнтів Кіпрської філії Банку, які були предметом конвертації зобов'язань в капітал при націоналізації в 2016 р. [28].

Депозити розподіляються на депозити до запитання або поточні депозити і строкові депозити.

Залишки коштів на поточних рахунках представляють собою тимчасово вільні кошти юридичних і фізичних осіб, які можуть бути вилучені у будь-який момент часу на першу вимогу клієнта [20].

До депозитів до запитання (або онкольних депозитів) відносять: залишки на поточних рахунках клієнтів; кошти місцевих бюджетів та позабюджетних фондів; кошти на коррахунках інших банків (рахунках «лоро»); кошти в розрахунках (невикористані залишки за акредитивами, лімітованими чековими книжками; кошти замовників на спеціальних рахунках у разі розрахунків за капітальними вкладеннями в цілому за об'єкт); вклади населення до запитання [22].

Витрати на обслуговування поточних рахунків, як правило, найменші. Це найдешевший ресурс. Збільшення його частки в ресурсній базі скорочує процентні витрати і знижує витратність в цілому. Проте зміну залишків депозитів до запитання важко спрогнозувати, і цей вид ресурсів є найнестабільнішим елементом [22]. Висока їх частка значно знижує ліквідність банку. Як свідчить практика, оптимальний рівень депозитів до запитання в ресурсній базі має бути в межах 30 %.

Строкові депозити – це вклади; які розміщуються в банку на певний період часу. Якщо відбувається дострокове вилучення строкових депозитів, то власник депозиту втрачає депозитний процент, який є значно вищим, ніж проценти за поточними рахунками [24].

Вони поділяються на депозити від юридичних та фізичних осіб (вклади населення). Банку вигідно залучати строкові депозити, оскільки вони стабільніші і дають змогу банкові розпоряджатися ними тривалий термін. Не зважаючи на зростання процентних витрат, збільшення частки строкових депозитів у загальній сумі зобов'язань є позитивним моментом, адже вони є найстабільнішою частиною ресурсів. Саме вони дають змогу кредитувати на триваліші терміни. У структурі строкових депозитів значну частку становлять вклади населення (депозити фізичних осіб). Збільшення частки депозитів фізичних осіб у загальному обсязі зобов'язань банку як по окремій банківській

установі, так і по банківській системі в цілому є свідченням довіри населення до банківської системи країни.

АТ КБ «Приват Банк» надає послуги накопичувальних, ощадних та універсальних вкладів для юридичних та фізичних осіб.

Депозитні операції класифікуються за багатьма ознаками.

Далі розглянуто структуру депозитів у АТ КБ «Приват Банк» за такими ознаками:

За видом вкладника:

- депозити фізичних осіб;
- юридичних осіб;
- міжбанківські депозити.

Положення «Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами» [29], визначає наступні види вкладів (депозитів):

- вклади (депозити) на вимогу;
- вклади (депозити) строкові;

Вклади (депозити) на вимогу - це грошові кошти або банківські метали, що розміщені вкладниками в банках на умовах видачі вкладу (депозиту) на першу вимогу вкладника або здійснення платежів за розпорядженням власника рахунку. Недоліком депозитів до запитання для банку є нестабільність їх розміру та як наслідок складність прогнозування. Це, в свою чергу, обмежує можливість їх використання банком для позичкових та інвестиційних операцій, тому власникам поточних рахунків сплачується низький депозитний процент або не сплачується зовсім.

Строкові депозити – це кошти, що розміщені у банку на певний строк.

Строкові вклади є для банків кращім видом депозитів, оскільки вони більш стабільні і зручні у банківському плануванні.

У табл. 2.4 наведена структура грошових вкладів у АТ КБ «Приват Банк» за видами вкладників та видами вкладів за 2018-2020 рр.

Таблиця 2.4

Структура грошових вкладів АТ КБ «Приват Банк» за 2018-2020 рр. за видами вкладників та видами вкладів

	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Фізичні особи:			
Строкові депозити, млн. грн.	109778	99168	102374
Поточні рахунки (до запитання), млн. грн.	72892	90827	125330
Юридичні особи:			
Строкові депозити, млн. грн.	11422	10626	14813
Поточні рахунки (до запитання), млн. грн.	36785	39822	69935
Державні організації:			
Поточні рахунки (до запитання), млн. грн.	178	178	256
Всього коштів клієнтів, млн. грн.	208590	231055	240621

На рис. 2.9-2.11 зображена структура грошових вкладів у АТ КБ «Приват Банк» за видами вкладників та видами вкладів у кожному році (2018-2020 рр.)

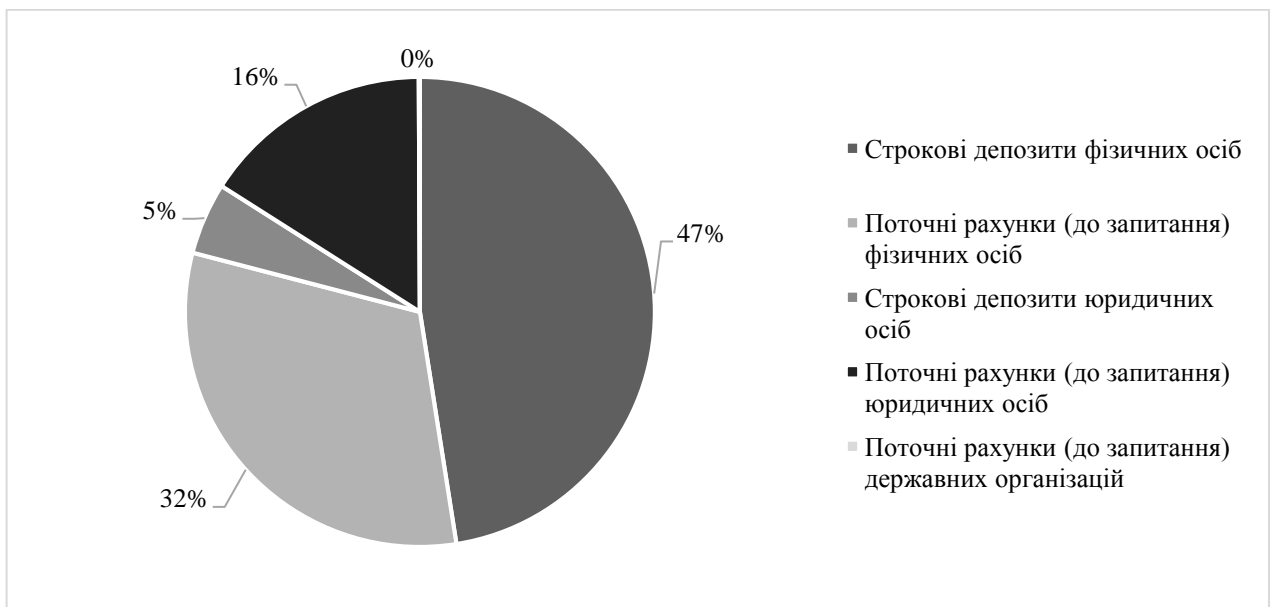

Рис. 2.9. Структура грошових вкладів у АТ КБ «Приват Банк» за 2018 р.

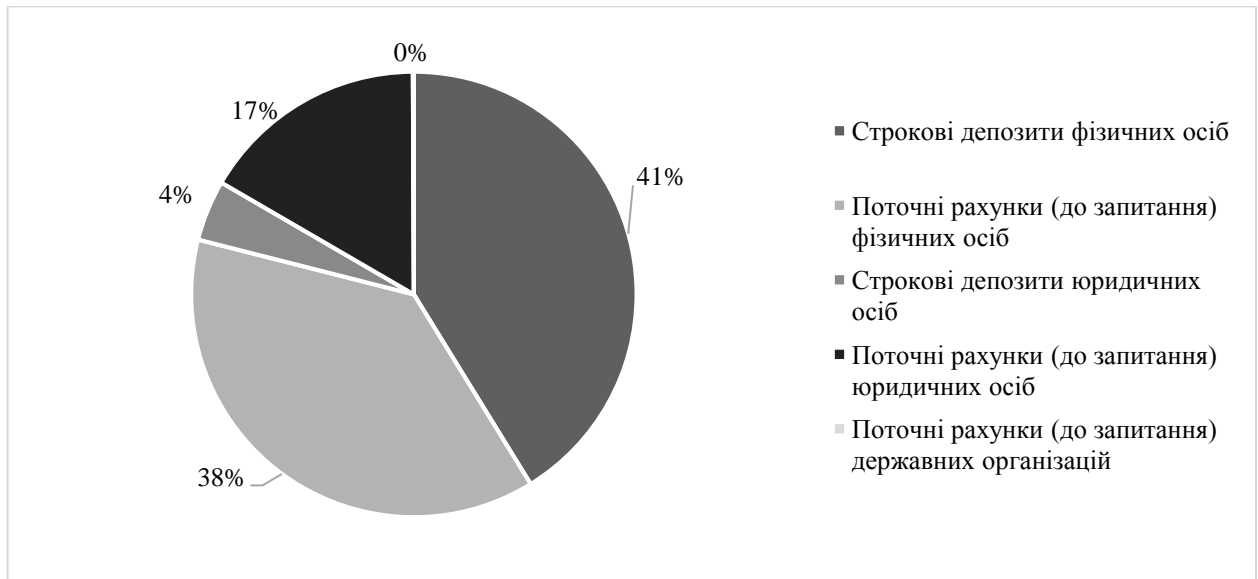

Рис. 2.10. Структура грошових вкладів у АТ КБ «Приват Банк» за 2019 р.

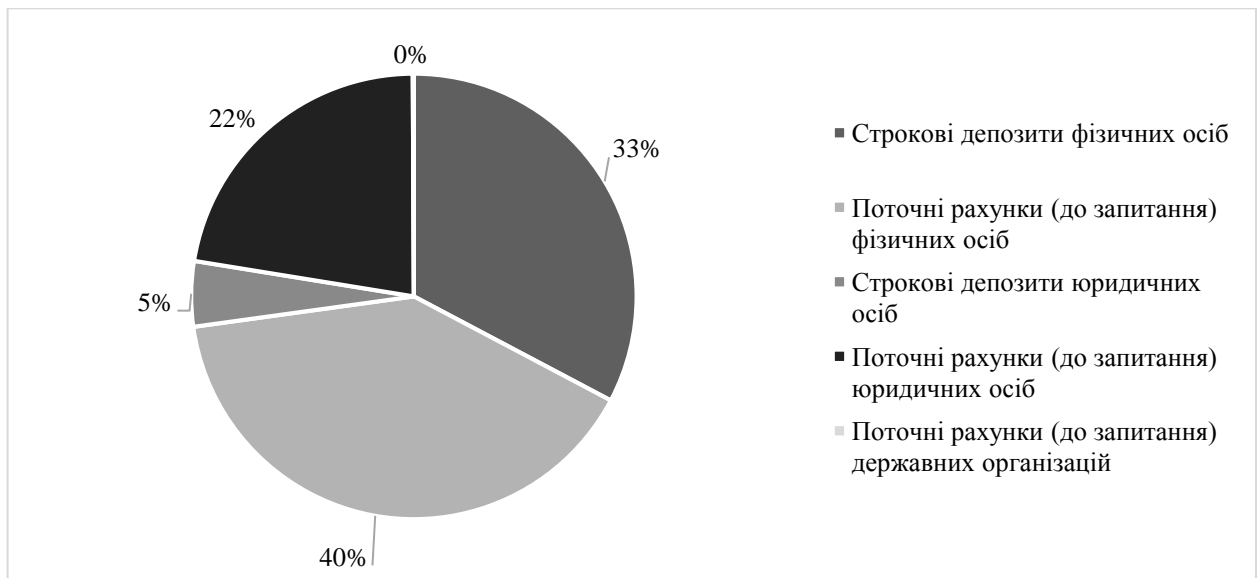

Рис. 2.11. Структура грошових вкладів у АТ КБ «Приват Банк» за 2020 р.

Як видно з рис. 2.19-2.11 впродовж 2018 та 2019 рр. найбільшу частку у структурі вкладів мали строкові депозити фізичних осіб. Їх доля склала 47% та 41% відповідно. Проте у 2020 р. в структурі депозитного портфелю за видами вкладників та видами вкладів відбулись зміни: найбільшу частку в структурі депозитного портфелю стали займати поточні рахунки (до запитання) фізичних осіб (40%).

Таким чином можна зробити висновок, що фізичні особи є основними вкладниками АТ КБ «Приват Банк» (їх доля в депозитному портфелі від 73% у 2020 році до 79% у 2018 та 2019 рр.).

Щодо структури вкладів юридичних осіб: строкові депозити займають 4-5% у структурі депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк» за період, що аналізується, тоді як доля поточних рахунків (до запитання) складала від 17% у 2018 р. до 22% у 2020 р.

Варто зазначити, що строкові депозити, в свою чергу, теж поділяються на певні групи. У АТ КБ «Приват Банк» цей поділ включає вклади:

- до запитання та до 1 місяця;
- 1-3 місяці;
- 3-12 місяців;
- 12 місяців – 5 років;
- понад 5 років.

У табл. 2.5. наведена структура строкових депозитів за період 2018-2020 рр.

Таблиця 2.5

Структура строкових депозитів АТ КБ «Приват Банк» за 2018-2020 рр.

Тип вкладу	2018 р.	2019 р.	2020 р.
До запитання та до 1 місяця	40,33	43,91	41,95
1-3 місяці	13,12	17,62	17,49
3-12 місяців	39,76	32,75	38,89
12 місяців–5 років	6,71	5,72	1,63
Понад 5 років	0,08	0,00	0,03
Всього	100,00	100,00	100,00

Як видно з даних табл. 2.5, впродовж аналізованого періоду в структурі вкладів АТ КБ «Приват Банк» найбільшу частку займали вклади до запитання (40-42%) та вклади на термін 3-12 місяців (33-39%).

Доля депозитів строком від 1 до 5 років мала тенденцію до зменшення: від 6,7% у 2018 р. до 1,6% у 2020 р.

Висновки до розділу 2

Одним із сегментів ринку банківських послуг є ринок депозитних послуг, дослідження сучасного стану, тенденцій та особливостей розвитку якого займає вагоме місце у сучасних умовах господарювання. Підтримка ресурсної бази банків на рівні, достатньому для їх ефективного функціонування, є одним із пріоритетних напрямів стратегії розвитку діяльності банків та вітчизняної економіки в цілому на сучасному етапі, а основна частина банківських ресурсів утворюється саме в результаті залучення банками депозитів.

В цілому в Україні обсяг депозитів протягом останніх 10 років мав тенденцію до зростання. У структурі депозитних вкладів більшу частку займали кошти в національній валюті. Протягом досліджуваного періоду обсяги депозитів як у національній валюті, так і в іноземній, мали тенденцію до зростання.

Структура депозитних коштів у розрізі строків погашення за досліджувальний період була неоднорідною. В структурі вкладів АТ КБ «Приват Банк» найбільшу частку займали вклади до запитання (40-42%) та вклади на термін 3-12 місяців (33-39%). Доля депозитів строком від 1 до 5 років мала тенденцію до зменшення: від 6,7% у 2018 р. до 1,6% у 2020 р.

АТ КБ «Приват Банк» – найбільший банк України, який орієнтований перш за все на платіжні операції для населення і юридичних осіб усіх організаційно-правових форм.

Основна стратегічна мета – залишаючись банком загальнонаціонального рівня, банк прагне відтворити позиції стабільної, прозорої, конкурентоздатної фінансової установи, яка співпрацює як з системними державними підприємствам, так і на традиційному для банку сегменті бізнесу - роздрібному.

Загалом динаміка нормативів є зростаючою, що позитивно характеризує діяльність банку і його забезпеченість достатньою кількістю ресурсів.

АТ КБ «Приват Банк» надає послуги накопичувальних, ощадних та універсальних вкладів для юридичних та фізичних осіб.

Впродовж 2018-2020 рр. найбільшу частку у структурі вкладів мали строкові та поточні рахунки (або вклади до запитання) фізичних осіб, які є основними вкладниками АТ КБ «Приват Банк».

Отже, стан ринку депозитних послуг є важливим фактором впливу на ефективність діяльності банків. Адже наявність достатнього обсягу грошових ресурсів банку, основною частиною яких є кошти, залучені від інших фізичних та юридичних осіб, – необхідна умова ефективної кредитної діяльності, що є основним чинником у забезпеченні фінансової стійкості та надійності комерційних банків та важливим фактором стабільного розвитку банківської системи в цілому. Тому особливо важливими є розробка та застосування комерційними банками заходів щодо удосконалення роботи у сфері надання депозитних послуг, спрямованих на збільшення обсягів залучених банками коштів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ АТ КБ «ПРИВАТ БАНК»

3.1. Прогнозування структури депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк»

На основі даних АТ КБ «Приват Банк» щодо структури депозитного портфелю було розраховано прогнозовані дані на майбутній період. Розрахунки проведено із використанням методу середнього темпу росту показників. Результати розрахунків відображені у табл. 3.1.

Варто зазначити, що оскільки доля депозитів строком більше 5 років в структурі депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк» займає менше 1%, то ми не будемо враховувати їх при розрахунку прогнозних значень.

Прогнозована структура наочно зображена на рис. 3.1.

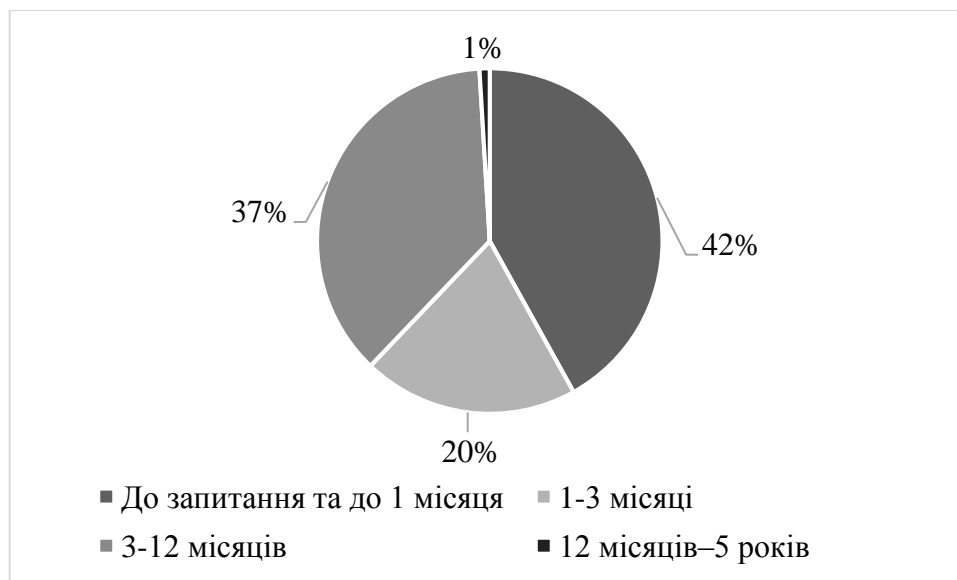

Рис. 3.1. Прогнозована структура депозитного портфелю фізичних осіб АТ КБ «Приват Банк» на майбутній період

Таблиця 3.1

Прогнозована структура депозитного портфелю фізичних осіб АТ КБ «Приват Банк» на майбутній період

Кошти клієнтів: млн. грн.	2018 р.	Питома вага,%	2019 р.	Питома вага,%	Темп росту,%	2020 р.	Питома вага,%	Темп росту,%	Середній темп росту,%	Прогноз на майбутній період	Прогнозована питома вага на майбутній період,%
До запитання та до 1 місяця	64 877	40,33	88 236	43,91	136,01	78 597	41,95	89,08	112,55	88460,92	41,9
1-3 місяці	21 113	13,12	35 395	17,62	167,65	32 774	17,49	92,59	130,12	42645,53	20,2
3-12 місяців	63 956	39,76	65 806	32,75	102,89	72 869	38,89	110,73	106,81	77831,38	36,9
12 місяців–5 років	10 801	6,71	11 494	5,72	106,42	3 049	1,63	26,53	66,48	2026,975	1
Всього	160868	100	200936	100	124,91	187353	100	93,24		210964,8	100

Як можна побачити з табл. 3.1., за останні роки у структурі депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк» переважали кошти до запитання та строком до 1 місяця, у 2018 році 40,33%, у 2019 році 43,91%, та у 2020 році 41,95%. Другою складовою за величиною частки у структурі депозитного портфелю у 2018, 2019 та 2020 рр. були кошти строком 3-12 місяців, з питомою вагою 39,76%, 32,75% та 38,89% відповідно.

Найнезначнішу частку у портфелі депозитних послуг впродовж досліджуваного періоду мали кошти строком понад 5 років (менше 1% у кожному році).

Спираючись на розрахунок можна зробити висновок, що в найближчому прогнозованому періоді у структурі депозитного портфелю, як і в попередніх роках, найбільші частки матимуть вклади до запитання та строком до 1 місяця - 41,85%, та вклади строком 3-12 місяців - 36,82%. Найменша частка у структурі прогнозується для вкладів строком понад 5 років – менше - 1%.

3.2. Шляхи оптимізації структури депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк»

При формуванні депозитного портфелю банку ватро надавати перевагу строковим вкладам, бо вони стабільніші через неможливість вкладниками забрати кошти у будь-яку мить. При цьому важливо не нехтувати вкладами до запитання – вони є найдешевшим інструментом залучення коштів на вклади. Зважаючи на ці фактори, можна припустити, що оптимальна структура депозитного портфелю банків має включати залишки на поточних рахунках – 40% та строкові депозити – 60%. Будь-які зрушення в структурі депозитів впливають на дохідність і ступінь ризику банківських операцій [30].

На рис. 3.2 відображена динаміка структури депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк» за досліджуваний період з урахуванням прогнозу на майбутній період.

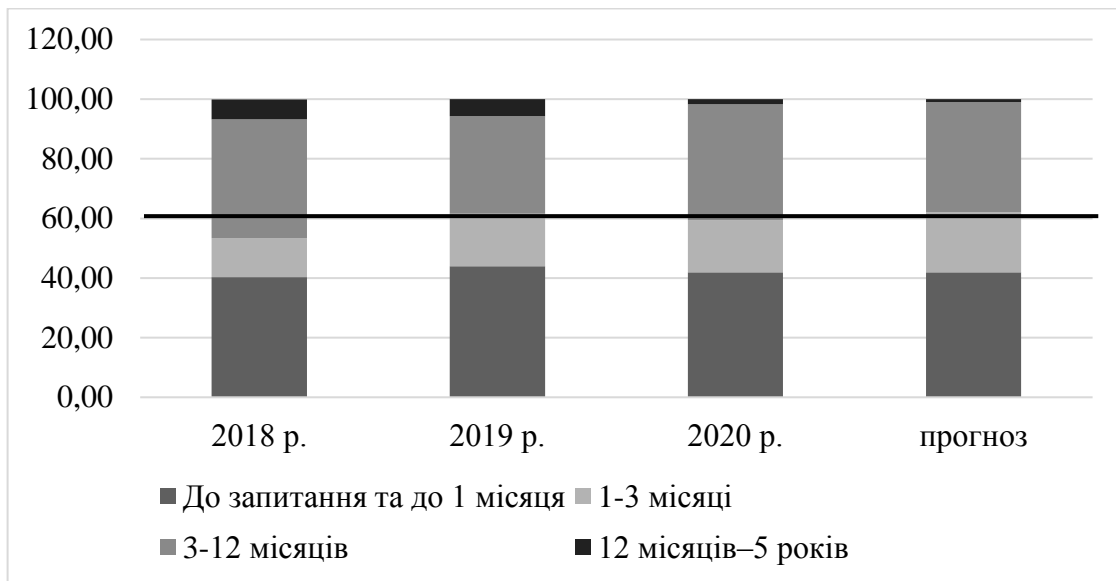

Рис. 3.2. Динаміка структури депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк» у 2018-2020 рр. на прогностному періоді

Якщо дотримуватись думки, що питома вага строкових коштів має складати близько 60%, можна констатувати, що структура депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк» дуже наближена до значення оптимальної.

У період 2018-2020 рр. та за прогнозом на найближчий період, питома вага коштів до запитання коливається у межах 40-44%, тобто питома вага всіх строкових вкладів, що складають решту обсягів депозитних коштів, коливається в межах 56-60%. Ці дані позитивно характеризують депозитну політику банку в цілому.

3.3. Оцінка впливу депозитних ресурсів на формування ресурсної бази АТ КБ «Приват Банк»

Однією з основних функцій банківської системи є раціональний розподіл фінансових ресурсів шляхом акумулювання тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання і населення та спрямування їх у кредитно-інвестиційний процес.

У табл. 3.2 відображена структура пасивів АТ КБ «приват Банк» за 2018-2020 рр.

Таблиця 3.2

Структура пасивів АТ КБ «Приват Банк» за 2018-2020 рр.

Стаття балансу	2018	Питома вага,%	2019	Питома вага,%	2020	Питома вага,%
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ						
Заборгованість перед НБУ	9817		7721		-	
Заборгованість перед банками та фінансовими організаціями	195		201		2	
Кошти клієнтів	231055	83,1	240621	77,7	312708	81,7
Зобов'язання орендаря з лізингу	-		1748		1855	
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	136		121		146	
Інші фінансові зобов'язання	2249		1522		2907	
Резерви та нефінансові зобов'язання	3132		3260		12082	
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	246584	88,7	255194	82,4	329700	86,2
КАПІТАЛ						
Акціонерний капітал	206060		206060		206060	
Емісійний дохід	23		23		23	
Резерви переоцінки приміщень	687		614		689	
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	(3303)		(1274)		(2937)	
Результат від операцій з акціонерами	12174		12174		12174	
Загальні резерви та інші фонди	6211		6850		6481	
Накопичений дефіцит	(190388)		(169918)		(171655)	
ВСЬОГО КАПІТАЛУ	31464	11,3	54529	17,6	52825	13,8
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ	278048	100,00	309723	100,00	382525	100,00

Без достатньої ресурсної бази банки не можуть у належних обсягах здійснювати кредитування поточних потреб юридичних та фізичних осіб, реалізовувати потужні інвестиційні проекти. З огляду на це важливого значення та актуальності набуває обґрунтування ролі депозитних операцій банків як вирішального фактору економічного зростання та стабільності банківської системи [30, 31].

Як бачимо, впродовж 2018-2020 рр. у структурі пасивів банку, тобто його ресурсної бази, найбільшу частку займають кошти клієнтів: 83,1% у 2018 р., 77,7% у 2019 р. та 81,7% у 2020 р.

Важливим чинником зміцнення ресурсної бази кредитування є оптимізація джерел формування кредитних ресурсів. Головне місце в складі кредитних ресурсів комерційного банку посідають залучені кошти. Це кошти клієнтів на поточних рахунках; депозити юридичних і фізичних осіб; залишки на кореспондентських рахунках; кошти, що їх залучають з міжбанківського ринку (міжбанківський кредит); кошти, отримувані від продажу цінних паперів тощо. Одним з найбільш надійних джерел ресурсів для комерційного банку, підтримання його ліквідності є депозитні вклади [30-32].

У перелік пасивних операцій, на право здійснення яких комерційні банки в Україні повинні отримати ліцензію НБУ, включені: залучення депозитів юридичних осіб; залучення депозитів фізичних осіб; отримання кредитів від банків; випуск цінних паперів (облігацій, ощадних сертифікатів тощо).

Банк повинен сформувати найефективнішу комбінацію джерел коштів для створення своєї ресурсної бази. Переважна більшість кредитних ресурсів комерційних банків утворюється шляхом залучення коштів. Така структура джерел утворення кредитних ресурсів відповідає умовам ринкових відносин. Найдешевшим джерелом залучення коштів до комерційних банків є залишки коштів на розрахункових і поточних рахунках клієнтів.

На рис. 3.3 порівняно обсяги залучених коштів Банку з обсягами ресурсної бази за досліджуваний період.

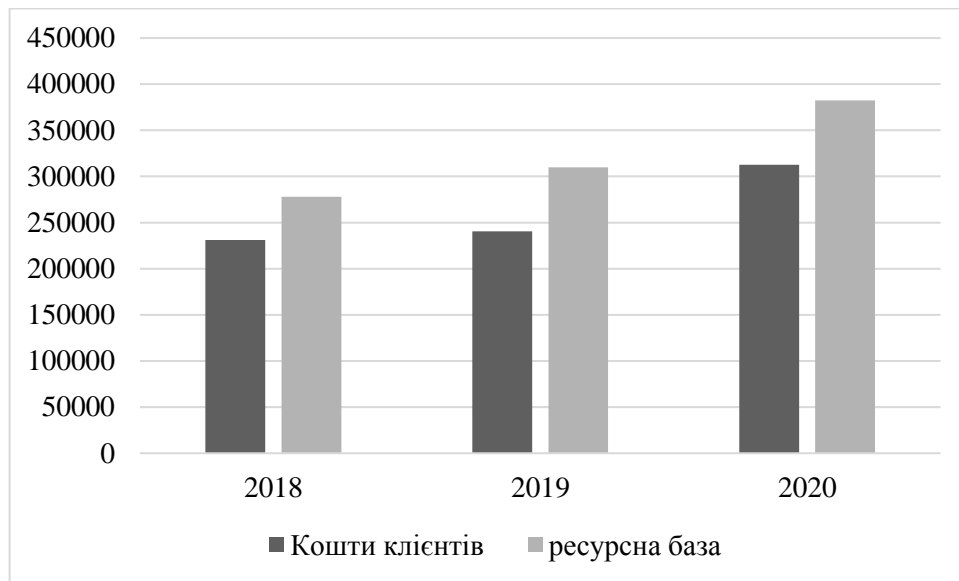

Рис. 3.3. Порівняння обсягів залучених коштів Банку з обсягами ресурсної бази у 2018-2020 рр.

Як видно з рис. 3.3 при збільшенні або зменшенні обсягів коштів клієнтів Банку з обсягом ресурсної бази відбувається теж саме. Зважаючи на те, що питома вага коштів клієнтів збільшувалась у ті періоди, коли збільшувався і сам обсяг коштів клієнтів, та зменшувався при зниженні, можна констатувати, що розмір ресурсної бази має прямий зв'язок з обсягами залучених коштів Банку. Тобто головним інструментом збільшення розміру ресурсної бази Банку є саме кошти, залучені шляхом депозитних рахунків.

Стабільність залучених і запозичених коштів визначається, перш за все, співвідношенням між поточними і строковими зобов'язаннями та міжбанківськими кредитами. Чим вища питома вага строкових депозитів тим більш стабільною вважається ресурсна база банку. Однак зростання частки строкових ресурсів призводить також до підвищення вартості залучених ресурсів. Таким чином спостерігається певний конфлікт цілей. З одного боку банки намагаються збільшити частку стабільних ресурсів, з іншого вони зацікавлені у залученні дешевих ресурсів [31].

Тому банки повинні витримувати певний баланс між строковими і поточними зобов'язаннями, що дозволить забезпечувати стабільність ресурсів і

при цьому не підвищувати витратність ресурсної бази. Вартість ресурсів банку залежить від суми депозиту, строку розміщення, порядку вилучення коштів та ін., а також від макроекономічних чинників, які визначають динаміку процентних ставок на грошовому ринку (темлів інфляції, динаміки виробництва, кон'юнктури ринку кредитних ресурсів, валютного курсу, доходів і заощаджень фізичних осіб тощо).

3.4. Формування ефективної стратегії банку на ринку депозитних послуг

Розробка депозитної політики полягає у визначенні пріоритетних напрямків розвитку та удосконалення банківської діяльності в процесі залучення й акумулювання ресурсів, розвитку депозитних операцій та підвищення їх ефективності. Саме тому потребують уточнення механізми диверсифікації депозитного портфеля, гнучкості формування депозитної політики банку, в їх комплексі із кредитною політикою, що своєю чергою залежить від якості формування банком оптимальних стратегічних напрямків розвитку на ринку депозитних послуг [32, 33].

Депозитна політика комерційного банку ґрунтується на дослідженні досягнутого рівня розвитку депозитних відносин банку з клієнтами і націлена на їх вдосконалення та розвиток. Комерційному банку важливо розробляти депозитну політику насамперед тому, що це дає можливість регулювати, управляти, раціонально організувати взаємини між банком і його клієнтами щодо зворотного руху коштів. У процесі розробки депозитної політики комерційного банку слід враховувати рівень розвитку суспільства, банківської системи держави і конкретного банку.

Під час вирішення завдань депозитної політики банки мають враховувати безліч факторів (рис. 3.4).

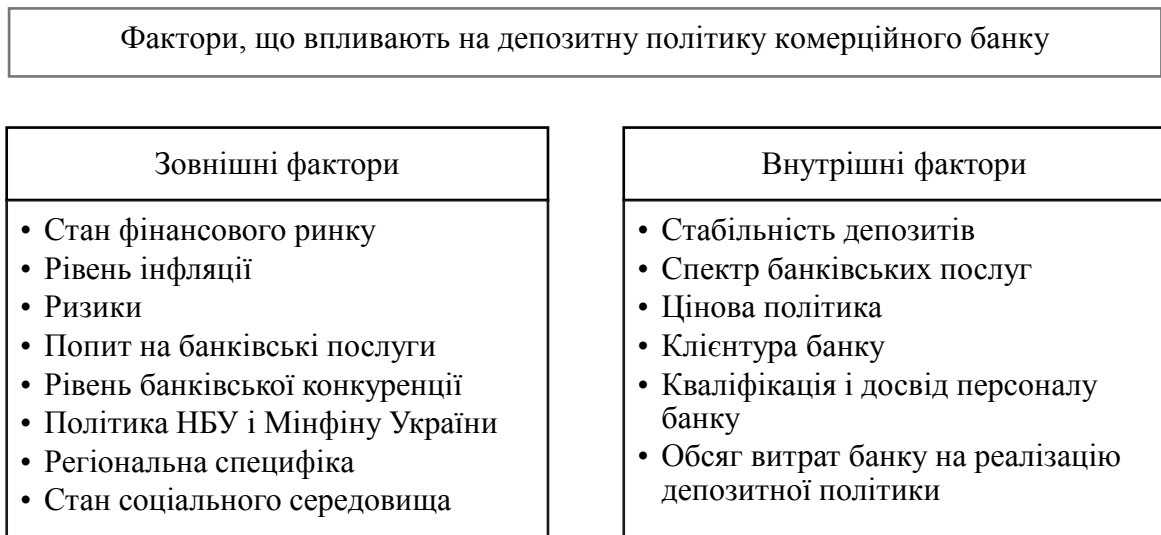

Рис. 3.4. Фактори, що впливають на депозитну політику комерційного банку

На депозитну політику банку впливає загальний стан не тільки економіки країни, а й регіону, в якому банк здійснює свою діяльність. Це стосується зовнішніх ризиків, не пов'язаних з роботою банку або його клієнта. Очевидно, що в умовах кризової економіки банківська система не може бути сильною. Вона випробовує на собі всі тяготи інфляції, кризи неплатежів, бюджетного дефіциту, падіння ВВП тощо. Кожен банк визначає свою власну депозитну політику, з огляду на економічну, політичну, соціальну ситуацію в регіоні своєї діяльності [33].

Якщо банк не має власної депозитної політики або має депозитну політику невисокої якості, або не зміг довести її основні положення до відома конкретних виконавців, ставлячи тим самим під сумнів можливість її реалізації, значно підвищується сукупний ризик його діяльності.

Головною передумовою успішного довгострокового розвитку банку є наявність та ефективна реалізація системи стратегічного менеджменту, який являє собою процес прийняття та реалізації стратегічних рішень, зміст яких полягає у виборі, заснованому на порівнянні наявного потенціалу банку з можливостями та загрозами його зовнішнього середовища [32].

Основними завданнями стратегічного менеджменту в банку є [32, 33]:

– постійне управління рухом фінансово-кредитної організації до поставлених цілей (забезпечення позитивної динаміки росту та підвищення конкурентоспроможності шляхом концентрації ресурсів на позиціях, принципових для досягнення мети);

– зниження ризиків впливу зовнішнього середовища [забезпечення регламентації дій у різних ситуаціях (нестабільність ринків, девальвація, зміна умов конкуренції, зниження прибутковості, зміна принципових положень законодавства та ін.)] шляхом попередньої підготовки до подібних ситуацій, що дозволяє в разі їх виникнення діяти за планом, коригуючи його певним чином, а не намагаючись терміново розробляти новий алгоритм розвитку.

Виходячи із специфіки операцій банку, можна виділити стратегії його розвитку, представлені на рис. 3.5.

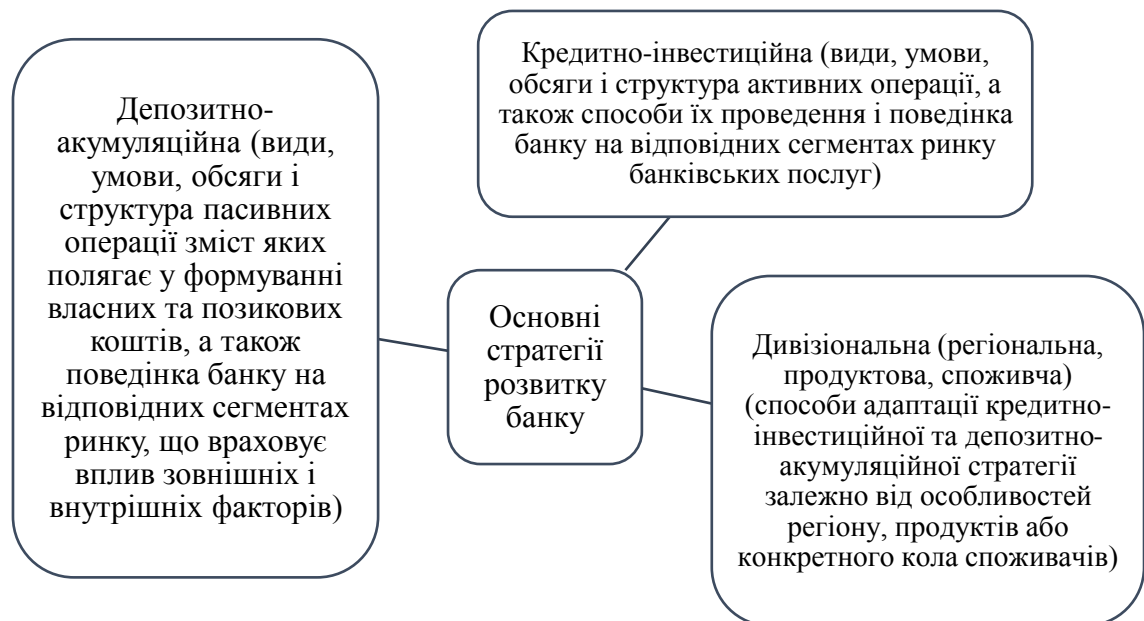

Рис. 3.5. Основні стратегії розвитку банку

З метою ефективного проведення депозитної політики банку доцільно розробляти відповідний стратегічний план, призначенням якого є планування депозитних послуг у встановленні граничних розмірів депозитної бази, її місця в ресурсному потенціалі банку та засобах його реалізації щодо цільових ринків та клієнтів, обсягів, структури депозитів юридичних і фізичних осіб, форм та пріоритетів депозитної діяльності.

При розробці стратегії банку на ринку депозитних послуг необхідно враховувати такі принципи:

- максимізація прибутку;
- забезпечення стійкості ресурсної бази та рівня ліквідності;
- гнучкість асортиментної і цільової політики та пристосування окремих параметрів збуту до вимог клієнтів [31, 32].

Різноманіття депозитних операцій є важливою складовою стратегії банку в управлінні активами та пасивами, оскільки сприяє формуванню коштів для проведення активних операцій з метою отримання прибутку.

Тому можна стверджувати, що банківський прибуток починає формуватися на етапі реалізації депозитної стратегії комерційного банку. Характер активних операцій, попит на них із боку клієнтів банку потребують формування адекватної ресурсної підтримки. Очевидно, що при такому підході первинну роль відіграють структура і розміри ресурсів банку, у т. ч. депозитних.

Якісно розроблена депозитна стратегія, що має максимально задовольняти різні цільові потреби клієнтів шляхом розробки і впровадження модифікацій окремих депозитів, передбачає встановлення детально обміркованих параметрів депозитних продуктів. Це дасть змогу залучати більшу кількість клієнтів, завойовувати нові сегменти ринку і проводити успішну конкурентну боротьбу. Передумовами до розробки депозитної стратегії банку є:

- проведення маркетингових досліджень ринку депозитних послуг та оцінка впливу політики НБУ на його стан і тенденції розвитку;
- аналіз продуктової, цінової, збутової та комунікаційної політики банків
- конкурентів на депозитному ринку; з
- здійснення SWOT- аналізу депозитної діяльності банку [30, 32, 33].

Звичайно, при цьому необхідно враховувати вплив таких зовнішніх факторів, як ситуація в країні, структура доходів та витрат населення тощо. Стратегія банку на ринку депозитних послуг тісно пов'язана із загальною метою банку, його завданнями щодо визначення позицій банку на депозитному ринку (рис. 3.6).

Рис. 3.6. Формування стратегії банку на ринку депозитних послуг

Розробка депозитної стратегії розвитку банку – це комплекс дій із досягнення бажаної позиції банку на депозитному ринку та встановленої частки депозитів у залучених ресурсах [32].

Основні етапи реалізації депозитної стратегії банківської установи зображено на рис. 3.7.

Залучення на депозитне обслуговування необхідної кількості клієнтів – фізичних осіб залежить, на сьогоднішній день, не лише від зручних та привабливих умов, високої якості депозитних продуктів банку, але й від можливості отримати комплексне обслуговування. Система комплексного обслуговування клієнта передбачає купівлю не лише депозитного продукту, а й інших банківських і небанківських продуктів (послуг) на пільгових умовах [31].

Рис. 3.7. Реалізація депозитної стратегії банку на тактичному та оперативному рівнях

З метою впровадження системи комплексного обслуговування фізичних осіб установами банків можуть бути використані різноманітні форми роботи, а саме:

1. Надання споживчих кредитів власникам депозитних рахунків.
2. Об'єднання банківських та страхових послуг.
3. Об'єднання банківських і туристичних (готельних, телефонних) послуг.
4. Перехресний продаж банківських послуг.
5. Обслуговування клієнтів до і після здійснення банківських операцій.
6. Розширення часових параметрів збуту. Вивчення графіків роботи клієнтів, внесення відповідно до них змін у години роботи філій банку.
7. Надання консультаційних та інформаційних послуг
8. Система бонусів для клієнтів.

Звичайно, оптимізація депозитної стратегії – непросте завдання, оскільки при його вирішенні необхідно врахувати інтереси економіки країни в цілому, банку як суб'єкта економіки, клієнта і персоналу банку [32, 33]. Цілком зрозуміло, що їх інтереси далеко не завжди збігаються, тому оптимальна депозитна стратегія має на меті перш за все узгодити їх через:

- здійснення політики управління активами та пасивами банку, що полягає в узгодженні проведення активних та пасивних операцій, зокрема погодженні депозитної, кредитної та інших політик банку між собою для підтримки його ліквідності, стабільності, надійності та фінансової стійкості;
- диверсифікацію ресурсів банку з метою мінімізації ризику незбалансованої ліквідності;
- сегментування депозитного портфеля (за економічною суттю, за категорією вкладників, за терміном залучення коштів тощо);
- застосування прийомів маркетингу для підвищення конкурентоспроможності банківських депозитних продуктів;
- диференційований підхід до різних груп клієнтів щодо вибору методів обслуговування депозитного рахунку (методи та терміни нарахування та виплати відсотків, відсоткові ставки тощо);
- розширення кола клієнтів через надання їм широкого кола додаткових послуг;
- запровадження дистанційного обслуговування клієнтів та використання різного роду стимулів для заохочення фізичних та юридичних осіб стати клієнтами банку.

Висновки до розділу 3

Ефективно організована депозитна політика може стати визначним фактором надійності банку, його фінансової стабільності, передумовою досягнення показників платоспроможності та ліквідності.

Головним моментом при розробці депозитної політики є вибір шляхів, що дозволяють банку вирішити завдання просування своїх продуктів та послуг на депозитний ринок і завоювання надійної й стабільної клієнтури.

Структура депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк» дуже наближена до значення оптимальної, оскільки при формуванні депозитного портфелю банку варто надавати перевагу строковим вкладам через їх надійність, при цьому не нехтувати найдешевшим інструментом залучення коштів на вклади – депозитів до запитання.

За останні роки у структурі депозитного портфелю банку переважали кошти до запитання та строком до 1 місяця. Найнезначнішу частку у портфелі депозитних послуг впродовж досліджуваного періоду мали кошти строком понад 5 років.

На депозитну політику банку впливає загальний стан не тільки економіки країни, а й регіону, в якому банк здійснює свою діяльність. Це стосується зовнішніх ризиків, не пов'язаних з роботою банку або його клієнта. Очевидно, що в умовах кризової економіки банківська система не може бути сильною.

ВИСНОВКИ

В рамках поставлених в кваліфікаційній роботі задач було отримано такі основні висновки.

Банківська система мобілізує тимчасово вільні кошти, перетворює їх у функціонуючий капітал. Банківська система має володіти сукупністю ресурсів достатніх водночас для кредитування поточних потреб суб'єктів господарської діяльності та для розвитку інвестиційної діяльності. Для банків є однаково важливими як операції із залучення коштів, так і з їх розміщення.

Ресурси комерційного банку – це сукупність грошових коштів, які знаходяться у розпорядженні банку і використовуються ним для здійснення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій.

Головним джерелом банківських ресурсів є залучені кошти, тобто депозити. Депозити бувають до запитання і строкові. Депозити до запитання розміщуються у банку на поточному рахунку клієнта. Банки сплачують за користування грошовими коштами їх власникам відповідну плату у вигляді процентів. Найнижчі проценти закладами до запитання. Строкові та ощадні вклади характеризуються підвищеними процентами.

Визначення ефективності депозитної політики має проводитися таким чином, щоб можна було передбачити можливі відхилення від нормативів раніше, ніж вони дійсно відбудуться, і вжити відповідних заходів для їх попередження.

Підтримка ресурсної бази банків на рівні, достатньому для їх ефективного функціонування, є одним із пріоритетних напрямів стратегії розвитку діяльності банків та вітчизняної економіки в цілому на сучасному етапі, а основна частина банківських ресурсів утворюється саме в результаті залучення банками депозитів.

В цілому в Україні обсяг депозитів протягом останніх 10 років мав тенденцію до зростання. У структурі депозитних вкладів більшу частку займали кошти в національній валюті. Протягом досліджуваного періоду обсяги

депозитів як у національній валюті, так і в іноземній, мали тенденцію до зростання.

АТ КБ «Приват Банк» – найбільший банк України, який орієнтований перш за все на платіжні операції для населення і юридичних осіб усіх організаційно-правових форм.

Основна стратегічна мета – залишаючись банком загальнонаціонального рівня, банк прагне відтворити позиції стабільної, прозорої, конкурентоздатної фінансової установи, яка співпрацює як з системними державними підприємствам, так і на традиційному для банку сегменті бізнесу - роздрібному.

Загалом динаміка нормативів є зростаючою, що позитивно характеризує діяльність банку і його забезпеченість достатньою кількістю ресурсів.

Впродовж 2018-2020 рр. найбільшу частку у структурі вкладів мали строкові та поточні рахунки (або вклади до запитання) фізичних осіб, які є основними вкладниками АТ КБ «Приват Банк».

Головним моментом при розробці депозитної політики є вибір шляхів, що дозволяють банку вирішити завдання просування своїх продуктів та послуг на депозитний ринок і завоювання надійної й стабільної клієнтури.

Структура депозитного портфелю АТ КБ «Приват Банк» дуже наближена до значення оптимальної, оскільки при формуванні депозитного портфелю банку ватро надавати перевагу строковим вкладам через їх надійність, при цьому не хтувати найдешевшим інструментом залучення коштів на вклади – депозитів до запитання.

На депозитну політику банку впливає загальний стан не тільки економіки країни, а й регіону, в якому банк здійснює свою діяльність. Це стосується зовнішніх ризиків, не пов'язаних з роботою банку або його клієнта. Очевидно, що в умовах кризової економіки банківська система не може бути сильною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність»
2. Барилюк І.В. Удосконалення концепції стратегічного управління ресурсним потенціалом банківських установ / І.В. Барилюк // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія економічна. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка. –2008. –Вип. 39. –С. 70-75.
3. Банківська справа і основи митного регулювання в Україні: Навч. посібник. / Під ред. к.е.н., доцента Фразова С.М. –Суми: ВТД “Університетська книга”, 2003. –262 с.
4. Банківський менеджмент : підручник / за ред. О. А. Кириченка, В. І. Міщенко. –К. : Знання, 2005. –831 с.
5. Банківські операції : підручник / за ред В. І. Міщенко, Н. Слав’янської. - К. : Знання, 2006. -727 с.
6. Бартош О.М. Депозитна політика банку та основні етапи її формування / О.М. Бартош // Вісник університету банківської справи. –2008. –№3. –С. 97-101
7. Васильченко З. М. Комерційні банки: реструктуризація та реорганізація : [монографія] / З. М. Васильченко. –К. : Кондор, 2004. –526 с.
8. Васюренко Л. В. Ресурси комерційного банку: теоретичний та прикладний аналіз: моногр. / Л. В. Васюренко, І. М. Федосік. –Х. : ПП Яковлева, 2003. –88 с.
9. Васюренко О. В. Банківський менеджмент: посібник / О.В. Васюренко. –К. : Академія, 2001. –320 с.
10. Дзюблюк О. В. Оптимізація управління активами і пасивами комерційного банку / О.В. Дзюблюк // Фінанси України. –2002. -№5. –С. 129-138.
11. Дзюблюк О. Ринок банківських послуг : теоретичні аспекти організації і стратегія розвитку в Україні / О.В. Дзюблюк // Банківська справа. – 2005. -№3. –С. 40-52

12. Дубовик О. В. Формування конкурентоспроможності банку: [монографія] / О. В. Дубовик, А. Я. Кузнєцова, Т. Д. Гірченко; НБУ, Львів. банківський ін-т. –Львів : ЛБІ НБУ, 2005.–215 с.
13. Кириленко В. Депозитна політика комерційного банку / В. Кириленко // Банківська справа. –2005. -№ 2. –С. 29-36
14. Копилюк О. І. Формування ресурсної бази банку на основі розробки депозитної політики / О.І. Копилюк // Економіка : проблеми теорії та практики : Зб. наук. пр. –Вип. 232 : в 5 т. –Т V. –Д.: ДНУ, 2007. –С. 1247-1254
15. Майба В.В. Ресурсна політика комерційних банків: аналіз динаміки та структури / В.В. Майба // Інвестиції: практика та досвід: науково-практичний журнал. –2010. –№9. –С. 56-64
16. Операції комерційних банків: Навч. посібник / Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук та ін.; Нац. банк України. Львів. банківський ін-т. –3-е вид. –К. : Алерта ; Львів : ЛБІ НБУ, 2003. –500 с
17. Поречкіна Л., Шульга Н., Мельникова І. Методологічні аспекти розробки меморандуму депозитної політики комерційного банку / Л. Поречкіна, Н. Шульга, І. Мельникова // Фінанси України. –1988. –№ 8. –С. 9-15.
18. Пшик Б.І. Ситуаційне моделювання діяльності банків: навч. посібник. / Б.І. Пшик. –Львів: ЛБІ НБУ, 2003. –191 с.
19. Снігурська Л. П. Банківські операції і послуги : навч. посіб. / Л. П. Снігурська –К. : МАУП, 2006. –456 с.
20. Швець Н. Р. Аналіз та оцінка ресурсів банку: [монографія] / Н.Р. Швець. Чернівецьк. нац. ун-т. –Чернівці : Рута. –2006. –168 с.
21. Яхи підвищення ролі грошових коштів населення у формуванні ресурсної бази комерційних банків України: Наукова доповідь / Авт.кол.: З.Г. Ватаманюк, Н.В. Дорофєєва, А.М. Мороз, М.І. Савлук. –Львів: ЛБІ НБУ, 2001-67 с.
22. Шульга М.П., Мельникова І.М. Банківське депозитне обслуговування фізичних осіб: навч. посіб. / М.П. Шульга, І.М. Мельникова. – К.: КДТЕУ, 1999. –143 с.

23. Пшик Б.І. Ситуаційне моделювання діяльності банків: навч. посібник. / Б.І. Пшик. –Львів: ЛБІ НБУ, 2003. –191 с.
24. Онишко С.В. Трансформація депозитної політики банків під впливом наслідків фінансової кризи / С.В. Онишко, В.М. Семко // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. –2011. –№ 1. –С. 377-384.
25. Мещеряков А. А. Управління активами та пасивами комерційного банк як основа побудови його внутрішньої економіки / А.А. Мещеряков // Актуальні проблеми економіки. –2008. -№ 5. –С. 177-184.
26. Лобанова А. Л. Ресурсна політика комерційних банків України / А.Л. Лобанова // Фінанси України. –2005. -№ 1. –С. 88-96
27. Офіційний сайт <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial>
28. Карпінський Б. А. Збалансованість фінансової системи : методологія, оцінка і порівняння : [монографія] / Б. А. Карпінський –Львів, 2005.–496
29. Положення «Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами»
30. Вожжов А. Депозити до запитання у формуванні стабільної і керованої ресурсної бази банків / А. Вожжов // Вісник НБУ. –2002. –№11 –С. 5-7
31. Барилюк І.В. Удосконалення концепції стратегічного управління ресурсним потенціалом банківських установ / І.В. Барилюк // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія економічна. –Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка. –2008. –Вип. 39. –С. 70-75
32. Дмитрієва О.А. Оптимізація депозитної діяльності комерційних банків / О.А. Дмитрієва // Фінанси України. –2008. -№5. –С. 15-17
33. Примостка Л. О. Аналіз банківської діяльності: сучасні концепції, методи та моделі / Л. О. Примостка. –К. : КНЕУ, 2002. –316 с.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК ПРИВАТБАНК
Окремий звіт про рух грошових коштів

У мільйонах українських гривень	Прим.	2019 рік	2018 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Процентні доходи отримані		35 573	29 791
Проценти сплачені		(14 095)	(14 167)
Виплати та комісії отримані		24 375	19 590
Виплати та комісії сплачені		(6 396)	(4 402)
Дохід отриманий від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		2 589	1 958
Сплачені витрати, пов'язані з персоналом		(7 311)	(5 727)
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені, крім сплачених витрат, пов'язаних з персоналом		(6 576)	(7 487)
Інші доходи отримані		2 187	1 422
Податок на прибуток сплачений		(2 073)	-
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		28 483	20 982
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте збільшення залишків обов'язкового резерву		(6)	(1)
Чисте збільшення/зменшення заборгованості банків		(27 073)	2 911
Чисте збільшення кредитів та авансів клієнтам		(12 579)	(13 515)
Чисте зменшення інших фінансових активів		270	55
Чисте збільшення інших активів		(601)	(188)
Чисте зменшення заборгованості перед НБУ		-	(1 500)
Чисте зменшення (збільшення) заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями		111	(24)
Чисте збільшення коштів клієнтів		21 979	20 911
Чисте збільшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		25	512
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		10 609	30 143
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		21	14
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(1 923)	(1 368)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		46	112
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		-	(24)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		37 910	7 074
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(24 156)	(32 326)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		12 235	305
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		-	(3 519)
Чисті грошові кошти, отримані від (використані в) інвестиційній діяльності		24 133	(26 332)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Погашення зобов'язання орендаря з лізингу		(531)	-
Погашення кредиту рефінансування НБУ		(2 063)	(1 080)
Виплата дивидендів		(11 518)	-
Погашення субординованого боргу		-	(134)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	32	(14 117)	(1 134)
Вплив зміни курсів обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		(1 815)	(506)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		-	(15)
Чисте збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		18 810	2 156
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		25 677	23 521
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	44 487	25 677

Затверджено до відпуску та підписано 29 квітня 2020 року

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

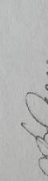
В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремі звіт про зміни капіталу

У мільйонах українських гривень	Прим.	Акціонерні і капітал	Еквівалент доц.	Резерв переодичного судитва	Некласифіковані цінні папери	Результат від операцій з акціонером	Засадні резерви та інші фонди	Накопичений дефіцит	Всього капіталу
Залишок на 1 січня 2018		206 060	23	769	(1 428)	12 174	6 211	(203 260)	20 540
Прибуток за рік		-	-	1	(1 875)	-	-	12 796	12 798
Інші сукупні доходи(втрата) за рік		-	-	-	-	-	-	-	(1 674)
Всього інших сукупних доходів(втрата) за рік		-	-	1	(1 875)	-	-	12 796	10 924
Зміна у резервах переодичного судитва:									
- розподілені на частку акціонера				(31)					31
- переодичний дохід				(32)					32
- переодичні (амортизаційні) резерви				(20)					20
Залишок на 31 грудня 2018		206 060	23	687	(3 303)	12 174	6 211	(190 388)	31 464
Залишок на 1 січня 2019		206 060	23	687	(3 303)	12 174	6 211	(190 388)	31 464
Прибуток за рік		-	-	(65)	2 029	-	-	32 669	30 639
Інші сукупні доходи(втрата) за рік		-	-	(95)	2 029	-	-	1 974	1 974
Всього інших сукупних доходів(втрата) за рік		-	-	(95)	2 029	-	-	32 669	34 583
Зміна у резервах переодичного судитва:									
- розподілені на частку акціонера				(18)					18
- виплата дивідендів		19							(11 518)
- переведення до резервного фонду							(639)		(639)
Залишок за 31 грудня 2019		206 060	23	614	(1 274)	12 174	6 850	(169 918)	54 529

Затверджено та підписано 29 квітня 2020 року.

 Г. Ю. Самаріна
 Заступник Голови (радіальна)
 (з італьєн фінансів)

 В. В. Ярмолєнко
 Головний бухгалтер

Примітки п. дані на сторінках 5-8 є невід'ємною частиною цієї окремої фінансової звітності

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід

У мільйонах українських гривень	Прим.	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи	20	33 841	30 754
Процентні витрати	20	(14 174)	(14 002)
Чистий процентний дохід		19 667	16 752
Вирахування до резерву на зменшення корисності	21	(4)	(6 089)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		19 663	10 663
Доходи за виплатами та комісійними	22	24 575	19 590
Витрати за виплатами та комісійними	22	(6 386)	(4 402)
Прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		2 589	1 983
Прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти		6 510	1 145
Прибутки мінус збитки від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		8	3
Збитки мінус прибутки від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		(1 526)	(3 085)
Прибутки(збитки) від оцінки будівель та інвестиційної нерухомості		4	(553)
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставадержателя		(134)	(13)
Відновлення зменшення корисності асоційованої компанії		8	-
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(14 815)	(13 988)
Інші чисті доходи		2 113	1 446
Прибуток до оподаткування		32 609	12 789
Кредит з податку на прибуток	24	-	9
Чистий прибуток за рік		32 609	12 798
Інші сукупні доходи(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Нерезалізований прибуток(збиток) від переоцінки		2 037	(1 812)
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(8)	(3)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки		-	-
- Податковий ефект		-	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Будівлі:			
- Переоцінка будівель		(70)	7
- Податковий ефект		15	(3)
Інші сукупні доходи(витрати)		1 974	(1 874)
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		34 583	10 923
Базисний та скоригований дохід на акцію щодо прибутку, який належить акціонеру Банку (у гривнях на акцію)	19	44,31	17,39

Звіт про прибуток до витиску та підписано 29 квітня 2020 року.

[Signature]
Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

[Signature]
В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2019	31 грудня 2018
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	45 894	27 303
Зоборіваність банків	7	27 113	
Кредити та аванси клієнтам	8	59 544	50 140
Інвестиційні цінні папери	9	84 680	86 244
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	66 602	79 299
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	875	14 538
- за амортизованою собівартістю		2 257	164
Поточні податкові активи		155	30
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію/Інвестиції в дочірні компанії		3 379	3 340
Інвестиційна нерухомість	10	1 716	
Активи з права користування	11	4 764	3 793
Основні засоби та нематеріальні активи	12	2 210	2 743
Інші фінансові активи	13	9 285	6 694
Інші активи		1 244	1 361
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	14	-	117
Активи, утримувані для продажу			
		309 723	278 048
ВСЬОГО АКТИВІВ			
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Зоборіваність перед НБУ	15	7 721	9 617
Зоборіваність перед банками та іншими фінансовими організаціями		201	195
Кошти клієнтів	16	210 621	231 055
Зобов'язання орендаря з лізингу	32	1 748	
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	121	136
Інші фінансові зобов'язання	17	1 522	2 249
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 260	3 132
		255 194	246 584
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ			
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	614	687
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 274)	(3 303)
Результат від операцій з акціонером	19	12 174	12 174
Загальні резерви та інші фонди		6 850	6 211
Накопичений дефіцит		(169 918)	(130 388)
		54 529	31 464
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ			
		309 723	278 048

Затверджено в загальному зборі акціонерів та підписано 29 квітня 2020 року.

[Signature]
Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

[Signature]
В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Грошові потоки від операційної діяльності		32 658	33 239
Процентні доходи отримані		(12 266)	(14 095)
Проценти сплачені		27 649	24 575
Виплати та комісійні отримані		(8 886)	(6 386)
Виплати та комісійні сплачені		3 117	2 589
Дохід отриманий від операцій з інсезімою валютою та своп-контрактів		(7 663)	(7 311)
Сплачені витрати, пов'язані з персоналом			
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені, крім сплачених витрат, пов'язаних з персоналом		(6 315)	(6 576)
Інші доходи отримані		1 319	2 187
Податок на прибуток сплачений		(4 413)	(2 075)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		25 174	26 149
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях		6	(6)
Чисте зменшення(збільшення) залишків обов'язкового резерву		2 065	(27 073)
Чисте зменшення(збільшення) заборгованості банків		2 562	(3 245)
Чисте зменшення(збільшення) кредитів та авансів клієнтам		(2)	270
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		300	(601)
Чисте зменшення(збільшення) інших активів			
Чисте (зменшення)/збільшення заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями		(220)	111
Чисте збільшення коштів клієнтів		56 237	21 979
Чисте (зменшення)/збільшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		(689)	25
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		85 402	10 609
Грошові потоки від інвестиційної діяльності		36	21
Надходження від продажу основних засобів			
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(2 224)	(1 622)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		-	46
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупний дохід		32 135	37 919
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інші сукупний дохід		(61 623)	(24 156)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю			12 235
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		(1 468)	-
Чисті грошові кошти, (використані)/отримані від інвестиційної діяльності		(53 144)	24 133
Грошові потоки від фінансової діяльності		(631)	(531)
Погашення зобов'язання орендаря з лізингу		(7 621)	(2 068)
Погашення кредиту рефінансування НБУ		(24 457)	(11 519)
Виплата дивідендів			(14 117)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	31	(32 709)	(14 117)
Вплив зміни курсів обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		4 033	(1 815)
Вплив змінування кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(51)	-
Чисте збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		3 581	16 810
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		44 487	26 677
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	48 068	44 487

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
В.о. Голови Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"									
Окремий звіт про зміни капіталу за рік, що закінчується 31 грудня 2020 року									
У мільйонах українських гривень									
	Амортизований капітал	Емісійні кошти	Резерв перецінки від інвестиційних цінних паперів	Результат від операцій з цінними паперами	Результат від операцій з цінними паперами	Залишок від операцій з цінними паперами	Залишок від операцій з цінними паперами	Залишок від операцій з цінними паперами	Всього капіталу
Залишок на 1 січня 2019	206 060	23	617	(3 303)	12 174	6 211	(150 388)	31 464	
Притоки за звітний період	-	-	(55)	2 029	-	-	32 609	32 609	
Витрати за звітний період	-	-	(55)	2 029	-	-	-	-	
Всього інших сукупних доходів (збитків) за рік	-	-	(55)	2 029	-	-	32 609	32 609	
Залишок на 31 грудня 2019	206 060	23	614	(1 274)	12 174	6 211	(117 779)	64 293	
Залишок на 1 січня 2020	206 060	23	614	(1 274)	12 174	6 211	(117 779)	64 293	
Притоки за звітний період	-	-	114	(1 603)	-	-	24 302	24 302	
Витрати за звітний період	-	-	114	(1 603)	-	-	-	-	
Всього інших сукупних доходів (збитків) за рік	-	-	114	(1 603)	-	-	24 302	24 302	
Залишок на 31 грудня 2020	206 060	23	639	(2 877)	12 174	8 481	(171 665)	52 025	
Залишок на 1 січня 2021	206 060	23	639	(2 877)	12 174	8 481	(171 665)	52 025	

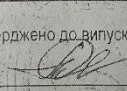
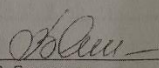
Примітки: посліди на сторінках 5-37 є невід'ємною частиною цієї окремої фінансової звітності.

Затверджено до вилучення та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самарина
В. о. Голови Правління

В. В. Яремченко
В. В. Яремченко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"			
Окремий звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року			
У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи	18	33 563	33 841
Процентні витрати	18	(11 961)	(14 174)
Чистий процентний дохід		21 602	19 667
Відрахування до резерву на зменшення корисності	19	(1 771)	(4)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		19 831	19 663
Доходи за виплатами та комісійними	20	27 649	24 575
Витрати за виплатами та комісійними	20	(8 888)	(6 386)
Прибуток мінус збитки від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		3 103	2 589
(Збитки мінус прибуток)/прибуток мінус збитки від переоцінки іноземної валюти		(7 460)	6 510
Прибуток мінус збитки від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	8	8
Прибуток мінус збитки/(збитки мінус прибуток) від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	16 045	(1 526)
Витрати щодо резерву під юридичні ризики	16	(8 577)	(387)
Збитки/(прибуток) від уцінки будівель (що перевищують дооцінку) та переоцінки інвестиційної нерухомості		(256)	4
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(119)	(134)
(Зменшення корисності)/відновлення зменшення корисності інвестицій в асоційовану компанію		(124)	8
Адміністративні та інші операційні витрати	21	(18 006)	(14 428)
Інші чисті доходи		1 090	2 110
Прибуток до оподаткування		24 296	32 609
Кредит з податку на прибуток	22	6	-
Чистий прибуток за рік		24 302	32 609
Інші сукупні доходи/(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Нерезалізовані (збиток)/прибуток від переоцінки		(1 645)	2 357
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(8)	(8)
- Податковий ефект		(6)	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Будівлі:			
- Переоцінка будівель		139	(75)
- Податковий ефект		(25)	15
Інші сукупні (витрати)/доходи		(1 549)	1 974
всього сукупних доходів за рік		22 753	34 583
Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.			
Г. Ю. Самаріна В.о. Голови Правління		В. В. Ярмоленко Головний бухгалтер	

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"			
Окремий звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2020 року			
У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2020	31 грудня 2019
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	49 911	45 894
Заборгованість банків	7	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119 196	86 602
- за амортизованою собівартістю	9	1 716	875
Поточні податкові активи	22	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію		30	155
Інвестиційна нерухомість		2 933	3 379
Активи з права користування	10	1 748	1 716
Основні засоби та нематеріальні активи	11	5 894	4 764
Інші фінансові активи	12	3 448	2 210
Інші активи	13	6 900	9 285
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 228	1 244
Активи, утримувані для продажу		32	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ		-	7 721
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		2	201
Кошти клієнтів	14	312 708	240 621
Зобов'язання орендаря з лізингу	31	1 865	1 748
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	146	121
Інші фінансові зобов'язання	15	2 907	1 522
Резерви та нефінансові зобов'язання	16	12 082	3 260
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		329 700	255 194
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	17	206 060	206 060
Емісійний дохід	17	23	23
Резерв перебірки бюджету	11	689	614
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	9	(2 937)	(1 274)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Загальні резерви та інші фонди	17	8 461	6 850
Накопичений дефіцит		(171 665)	(169 918)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		52 825	54 529
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		382 525	309 723
Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.			
 Г. Ю. Самаріна В.о. Голови Правління		 В. В. Ярмоленко Головний бухгалтер	

В.о. ректора НТУ «Дніпровська
політехніка»
акад. НАН України
проф. Півняку Г.Г.

ЛИСТ-ЗАМОВЛЕННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи

Просимо Вас доручити студенту групи 072-17-1 Фінансово-економічного факультету спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Корнілову Максиму Володимировичу виконати кваліфікаційну роботу бакалавра на тему: «Аналіз та планування депозитного портфелю банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)».

Тема роботи є актуальною для банку, тому що завдання, викладені в роботі, надають можливість підвищення прибутковості банку на основі формування його депозитної політики в майбутніх періодах.

Керівник відділення №97
АТ КБ «ПриватБанк»

Шпорт О.М.

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студента НТУ «Дніпровська політехніка»
 фінансово-економічного факультету
 спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
 на тему «Аналіз та планування депозитного портфелю банку
 (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»)»
 Корнілова Максима Володимировича

Кваліфікаційна робота присвячена удосконаленню інструментарію підвищення ефективності організації депозитних операцій.

У роботі розглянуто теоретичні підходи визначення пасивних операцій комерційного банку, розкрито підходи аналізу та оцінки ефективності депозитних операцій комерційного банку.

Надана коротка характеристика діяльності АТ КБ «Приватбанк», проведено аналіз ефективності діяльності банку, досліджено структуру депозитного портфелю. Проведено прогнозування структури депозитного портфелю, оцінку впливу депозитних ресурсів на формування ресурсної бази та запропоновано підходи до формування ефективної стратегії банку на ринку депозитних послуг.

Отримані в кваліфікаційній роботі результати носять реальний характер і можуть бути використані АТ КБ «ПриватБанк» в процесі планування розвитку депозитної стратегії.

Слід зазначити, що кваліфікаційна робота виконана в повному обсязі, зміст відповідає тематиці роботи, тому заслуговує оцінки «відмінно».

Керівник відділення №97
 АТ КБ «ПриватБанк»

Шпорт О.М.

Відзив
на кваліфікаційну роботу студента Корнілова Максима Володимировича
на тему «Аналіз та планування депозитного портфелю банку
(на прикладі АТ КБ «Приват Банк»)

1. **Мета кваліфікаційної роботи** – удосконалення інструментарію підвищення ефективності організації депозитних операцій.

2. **Обрана тема актуальна** у зв'язку з тим, що депозитна політика є важливою складовою стратегії банку в управлінні активами та пасивами, оскільки сприяє формуванню коштів для проведення активних операцій з метою отримання прибутку.

3. **Зв'язок теми роботи з об'єктом діяльності бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».** Тема кваліфікаційної роботи безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа і страхування»

4. **Задачі кваліфікаційної роботи** містять елементи аналізу, що відповідає вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра.

5. **Автором досліджено** методичні підходи аналізу та оцінки ефективності депозитних операцій комерційного банку.

6. **Робота з керівником.** Студент Корнілов М.В. виконував кваліфікаційну роботу із дотриманням встановленого графіку.

7. **Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень.** Під час виконання кваліфікаційної роботи студент потребувала додаткових роз'яснень щодо алгоритмів роботи над дослідженням.

8. **Виконання презентації.** Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи, є логічно структурованою.

9. **Дотримання стандартів.** Оформлення пояснювальної записки виконано у відповідності зі стандартами ЄСКД.

10. **Робота Корнілова М.В. виконана на замовлення банку та отримала позитивну оцінку його керівництва.**

Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Корнілова М.В. рекомендується до захисту з оцінкою 80 бали.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи
к.т.н., доц.

О.В. Крилова